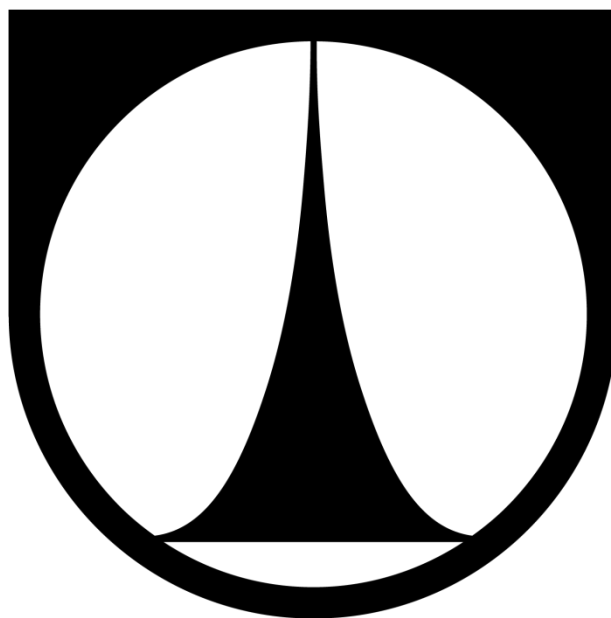

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2014

Bc. Růžena Kafková

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Vedlejší hospodářská činnost jako nástroj financování neziskové organizace

Secondary Economic Activity as Financial Instrument of Non-Profit Organization

DP-EF-KFÚ 2014 24

Bc. Růžena Kafková

Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Olga Hasprová, Katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Karel Štěch, hospodář školy

Počet stran: 90

Počet příloh: 1

Datum odevzdání: 6. ledna 2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Růžena Kafková**
Osobní číslo: **E11000225**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Vedlejší hospodářská činnost jako nástroj financování neziskové organizace**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Rozdělení a charakteristika neziskových organizací
2. Financování neziskové organizace
3. Vedlejší hospodářská činnost neziskové organizace a problematika DPH
4. Analýza financování ZŠ a MŠ Tadeáše Haenkeho Chřibská
5. Vyhodnocení analýzy a návrhy možných řešení

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

REKTOŘÍK, J. et al. Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. Neziskové organizace - vznik, účetnictví, daně. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4.

PELC, V. Daňové podmínky působení neziskových subjektů. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-190-1.

FITŘÍKOVÁ, D. a L. MUSILOVÁ. Průvodce DPH u neziskových organizací 2012. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz)

Vedoucí diplomové práce:

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová

Katedra financí a účetnictví

Konzultant diplomové práce:

Ing. Karel Štěch

hospodář školy

Datum zadání diplomové práce:

31. října 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

7. května 2014

doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, dne 6. ledna 2014

Růžena Kafková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce doc. Dr. Ing. Olze Hasprové a Ing. Janě Šmídové za jejich ochotu, cenné rady a připomínky během psaní diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Petru Hlouškovi, řediteli ZŠ a MŠ Tadeáše Haenkeho Chřibská, který mi umožnil spolupracovat s touto organizací, Ing. Karlu Štěchovi, hospodáři školy, který mi byl po celou dobu nápomocen a ochotně mi poskytl veškeré informace pro zpracování této práce a daňovému poradci Ing. Kurtu Müllerovi za neocenitelné rady.

Největší dík patří mojí rodině a manželům Vikovým z Liberce za jejich především morální pomoc po celou dobu studia.

Anotace

Diplomová práce se zabývá vedlejší hospodářskou činností u neziskové organizace. Vznikla ve spolupráci se Základní školou a mateřskou školou Tadeáše Haenkeho Chřibská. Teoretická část práce popisuje jednotlivé typy neziskových organizací, možnosti jejich financování a problematiku DPH. Praktická část se zabývá konkrétním problémem ve vybrané organizaci – provozováním školní jídelny, osvobozenými a neosvobozenými příjmy a placením DPH. Cílem práce bylo zanalyzovat současnou situaci v organizaci, která prozatím není plátcem DPH, vyhodnotit dopady růstu objemu produkce na organizaci a navrhnout možná řešení do budoucna.

Klíčová slova

nezisková organizace, vedlejší hospodářská činnost, daň z přidané hodnoty (DPH), osvobození od daně, daňová povinnost, nárok na odpočet daně, sazba daně, krátcí koeficient, krácený odpočet

Annotation

This thesis deals with secondary activities at a non-profit organization. It was established in cooperation with Základní škola a mateřská škola Tadeáše Haenkeho Chřibská (Thaddeus Haenke Elementary School and Kindergarten in Chřibská). The theoretical part of the thesis describes the different types of non-profit organizations, the possibility of financing and the issue of VAT. The practical part deals with specific issues in the selected organization – running of the school canteen, tax-free and non-tax-free incomes and VAT-paying. The aim of the thesis was to analyse the current situation in an organization that is not yet a VAT-payer, evaluate the effects of rising production for the organization, and propose possible solutions for the future.

Key Words

non-profit organization, secondary economic activity, value added tax (VAT), tax exemption, tax liability, tax deduction, tax rate, shortening coefficient, reduced deduction

Obsah

Seznam obrázků.....	11
Seznam tabulek.....	12
Seznam použitých zkratk 13	13
Úvod.....	14
1 Národní hospodářství a jeho členění	15
2 Neziskové organizace	17
2. 1 Právní úprava neziskových organizací	18
2. 2 Základní charakteristiky neziskových organizací.....	19
2. 3 Typologie neziskových organizací	21
3 Charakteristika neziskových organizací.....	23
3. 1 Občanská sdružení včetně odborových organizací.....	23
3. 2 Zájmová sdružení právnických osob	24
3. 3 Politické strany a politická hnutí	26
3. 4 Registrované církve a náboženské společnosti.....	27
3. 5 Nadace a nadační fondy.....	28
3. 6 Obecně prospěšné společnosti	29
3. 7 Organizační složky státu a územních samosprávných celků	30
3. 8 Školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu	32
3. 9 Příspěvkové organizace	33
4 Neziskové organizace a marketing	36
5 Financování neziskových organizací	37
5. 1 Financování nestátních neziskových organizací.....	38
5. 1. 1 Financování NNO z veřejných zdrojů	38
5. 1. 2 Financování NNO z neveřejných zdrojů.....	39
5. 2 Dotace poskytnuté NNO.....	40
5. 2. 1 Dotace poskytnuté z veřejných rozpočtů	40
5. 2. 2 Dotace poskytnuté ze státního rozpočtu.....	41
5. 2. 3 Dotace poskytnuté z rozpočtů krajů.....	42

5. 2. 4	Dotace poskytnuté z rozpočtů obcí	44
5. 2. 5	Dotace poskytnuté ze státních fondů.....	45
6	Neziskové organizace a dosahování zisku	46
6. 1	Samofinancování neziskových organizací.....	46
7	Daň z přidané hodnoty u neziskových organizací.....	48
7. 1	Předmět daně z přidané hodnoty.....	48
7. 2	Osoby povinné k dani, osoby vyjmuté z okruhu osob povinných k dani	49
7. 3	Osoby osvobozené od uplatňování daně.....	49
7. 3. 1	Plnění osvobozená od DPH bez nároku na odpočet daně	50
7. 3. 2	Plnění osvobozená od DPH s nárokem na odpočet daně	51
7. 4	Základ daně a výpočet daně.....	52
7. 5	Nárok na odpočet daně	53
8	Charakteristika organizace	55
8. 1	Financování ZŠ a MŠ Tadeáše Haenkeho Chřibská.....	56
9	Vedlejší hospodářská činnost	59
9. 1	Stravování v roce 2012	59
9. 1. 1	Přehled vydaných obědů a tržeb v roce 2012.....	60
9. 2	Analýza současné situace	62
9. 2. 1	Situace v roce 2012	62
9. 2. 2	Kapacita organizace	63
9. 2. 3	Dotazníkové šetření.....	63
9. 2. 4	Zisk.....	69
9. 2. 5	Daň z příjmů.....	71
10	Modelové situace a návrhy možných řešení	72
10. 1	Růst objemu produkce – dopady na zisk	72
10. 2	Růst objemu produkce – daňové dopady.....	75
10. 3	Návrhy řešení.....	80
11	Závěr.....	84
	Seznam použité literatury	86
	Seznam příloh	90

Seznam obrázků

Obr. 1: Dotace z veřejných rozpočtů	41
Obr. 2: Dotace ze státního rozpočtu	42
Obr. 3: Dotace z rozpočtů krajů a rozpočtu hlavního města Prahy	43
Obr. 4: Dotace z rozpočtů obcí	44
Obr. 5: Dotace ze státních fondů	45
Obr. 6: Současná podoba školy včetně nově vybudovaného víceúčelového hřiště.....	56
Obr. 7: Podíl jednotlivých zdrojů financování	57
Obr. 8: Otázka č. 1: Jak často se stravujete v této jídelně?.....	64
Obr. 9: Otázka č. 2: Proč se stravujete ve školní jídelně?	65
Obr. 10: Otázka č. 3: Jak jste spokojen/a se skladbou obědů?	65
Obr. 11: Otázka č. 4: Uvítal/a byste rozšíření jídelníčku o některá jídla?.....	66
Obr. 12: Otázka č. 5: Máte návrh na zlepšení služeb, které školní jídelna poskytuje?	67
Obr. 13: Otázka č. 6: Jak byste reagoval/a na případné zvýšení ceny oběda?	67
Obr. 14: Otázka č. 7: Doporučil/a jste již stravování ve školní jídelně?	68
Obr. 15: Otázka č. 9: Pohlaví	68
Obr. 16: Otázka č. 10: Věk.....	69
Obr. 17: Podíl jednotlivých skupin strávníků na celkovém objemu obědů.....	71

Seznam tabulek

Tab. 1: Charakteristika organizací v národním hospodářství	16
Tab. 2: Celková výše dotací poskytnutých z veřejných rozpočtů a státních fondů.....	41
Tab. 3: Vývoj objemu dotací ze státního rozpočtu	42
Tab. 4: Vývoj objemu dotací z rozpočtů krajů	43
Tab. 5: Vývoj objemu dotací z rozpočtů obcí	44
Tab. 6: Vývoj objemu dotací ze státních fondů.....	45
Tab. 7: Základní zdroje financování organizace	57
Tab. 8: Přehled obědů v roce 2012	60
Tab. 9: Tržby za rok 2012 v rámci vedlejší hospodářské činnosti	61
Tab. 10: Ziskovost u jednotlivých skupin strážníků	69
Tab. 11: Zisk organizace z vedlejší hospodářské činnosti za rok 2012.....	70
Tab. 12: Modelová situace I – objem vstupů.....	73
Tab. 13: Modelová situace I – neosvobozené příjmy	73
Tab. 14: Modelová situace II – objem vstupů	74
Tab. 15: Modelová situace II – neosvobozené příjmy.....	74
Tab. 16: Modelová situace I – srovnání daňové povinnosti (daň na výstupu)	76
Tab. 17: Modelová situace II – srovnání daňové povinnosti (daň na výstupu).....	77
Tab. 18: Modelová situace I – celková daňová povinnost	78
Tab. 19: Modelová situace II – celková daňová povinnost	79
Tab. 20: Zachování ceny oběda u plátce DPH a dopady na zisk.....	81
Tab. 21: Cena oběda pro jednotlivé skupiny strážníků	82
Tab. 22: Celková daňová povinnost	83

Seznam použitých zkratek

ADRA	Adventist Development and Relief Agency
ad.	a další
apod.	a podobně
č.	číslo
CESNET	Czech Education and Scientific NETwork
DPH	daň z přidané hodnoty
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
mj.	mimo jiné
MŠ	mateřská škola
NNO	nestátní nezisková organizace
popř.	popřípadě
resp.	respektive
Sb.	sbírka zákonů
ZŠ	základní škola
§	paragraf

Úvod

Tato diplomová práce se zabývá problematikou neziskových organizací. Nezisková organizace je v mnohých aspektech odlišná od obchodních organizací, nejpodstatnějším rozdílem je, že primárně není zakládána za účelem dosahování zisku. Přesto nezisková organizace může provozovat ekonomickou činnost, díky které může zisku dosáhnout. Tato práce se zabývá možnostmi dosahování zisku neziskovou organizací, zejména prostřednictvím vedlejší hospodářské činnosti, a s tím souvisejícími dopady na neziskovou organizaci.

Diplomová práce vznikla ve spolupráci se Základní školou a mateřskou školou Tadeáše Haenkeho Chřibská. V diplomové práci se autorka nezabývá obecnou problematikou vybrané neziskové organizace, ale řešením konkrétního problému, který je v organizaci velmi aktuální a podstatný, a to je problematika dosahování zisku v rámci vedlejší hospodářské činnosti a návaznost na platbu daně z přidané hodnoty.

V teoretické části je popsán neziskový sektor obecně. První část se zabývá neziskovými organizacemi jako takovými, jejich klasifikací. Druhá část je zaměřena na hospodaření neziskových organizací, konkrétně na možné zdroje financování a jejich popis. Ve třetí části je rozebráno konkrétní specifikum neziskové organizace a tím je vedlejší hospodářská činnost a s ní související problematika daně z přidané hodnoty.

Po vysvětlení všech teoretických východisek je v práci stručně popsána vybraná nezisková organizace a její hospodaření. Práce popisuje zdroje financování organizace včetně vedlejší hospodářské činnosti. Další část rozebírá konkrétní situaci v organizaci, která prozatím není plátcem daně z přidané hodnoty, ale blíží se hranici, po jejímž překročení by se stala plátcem daně z přidané hodnoty povinně. Touto problematikou se v organizaci zatím nikdo zevrubně nezabýval.

Cílem diplomové práce je zanalyzovat současnou situaci v organizaci. Zjistit, zda organizace může dosahovat za současných podmínek vyššího obrátu a zisku. Provést analýzu pro případ zvyšování objemu produkce a z toho vyplývajících dopadů na organizaci. Navrhnout organizaci možná řešení do budoucna.

1 Národní hospodářství a jeho členění

Pro správné pochopení principů existence neziskových organizací je nutné znát vymezení prostoru v rámci národního hospodářství, ve kterém tyto organizace vyvíjí svoji činnost a plní své poslání.

Národní hospodářství je členěno na dvě základní skupiny. První je ziskový (jinak řečeno tržní) sektor, druhou je neziskový (jinak řečeno netržní) sektor.

Ziskový sektor je část národního hospodářství financovaná z prostředků, které získávají subjekty ziskového sektoru prodejem statků, které produkují nebo distribuují a to za tržní cenu, která se vytváří na trhu na základě vzájemného působení poptávky a nabídky. Hlavním cílem organizací působících v ziskovém sektoru je bezpochyby dosahování zisku.

Neziskový sektor je část národního hospodářství, ve které subjekty, které zde fungují a produkují statky, získávají prostředky pro svoji činnost cestou tzv. přerozdělovacích procesů. Hlavním cílem neziskových organizací není dosahování zisku ve finančním vyjádření, cílem je dosažení užitku, který mívá podobu veřejné služby.

Neziskový sektor můžeme dále rozdělit do tří skupin:

1. **Neziskový veřejný sektor** („veřejný sektor“) je financován z veřejných prostředků, je zároveň řízen a spravován veřejnou správou, rozhoduje se zde veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Cílem je poskytování veřejné služby.
2. **Neziskový soukromý sektor** („třetí sektor“) je financován ze soukromých prostředků. Nevylučuje se příspěvek z veřejných prostředků, základem jsou ale finance od soukromých fyzických a právnických osob (sponzorství), které je chtějí vložit do konkrétní produkce nebo distribuce statků a neočekávají, že jim tento vklad přinese zisk.
3. **Sektor domácností** hraje v rámci národního hospodářství významnou roli. Začleňuje se do koloběhu finančních toků a vstupuje na trh produkce, faktorů a kapitálu. Zároveň vytváří různé spolky a seskupení, které většinou nejsou založeny na základě platné legislativy a mají tudíž neformální charakter. Jedná se např. o spolky se zamě-

řením na využití volného času dětí, různá komunitní centra (hájící zájmy určité skupiny mimo dosah legislativy) apod.¹

Tab. 1: Charakteristika organizací v národním hospodářství

Sektor	Charakteristika organizací
Ziskový, soukromý, tržní	ziskové, formální, soukromé
Neziskový, veřejný	neziskové, formální, veřejné
Neziskový, soukromý	neziskové, formální, soukromé
Neziskový, domácnosti	neziskové, neformální, soukromé

Zdroj: Rektořík, J. a kol. Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení, s. 21.

Martin Bulla a David Starr-Glass v článku „Marketing and non-profit organizations in the Czech Republic“ hovoří o neziskovém sektoru v České republice (resp. Československu) a vysvětlují, že neziskový sektor v Československu se do roku 1989 prakticky nevyskytoval (výjimku tvořily nadace a spolky, které hrály významnou roli nejen v životě lidí, ale i státu jako takového²). Vzhledem k tomu, že veškeré instituce spravoval stát, neziskový sektor neměl mnoho šancí se rozvíjet. Po roce 1989 začíná neziskový sektor prakticky od nuly.

V následujících letech vzniká velké množství organizací, které charakterizují:

- institucionálnost – mají charakter formální organizace,
- soukromá správa – institucionálně odděleny od státu,
- neziskovost – ekonomicky udržitelné, ale zisk není prioritou,
- samosprávnost – autonomní při stanovování cílů a agendy,
- dobrovolnost – s využitím dobrovolné účasti na správě a rolích.³

¹ Rektořík, J. Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vyd., s. 13-17. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

² Neziskový sektor [online]. Česká republika – oficiální web ČR, 2009 [vid. 2012-12-10]. Dostupný z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>

³ BULLA, M. a D. STARR-GLASS. Marketing and non-profit organizations in the Czech Republic [online]. European Journal of Marketing, 2006, roč. 40, č. 1, s. 130-144 [vid. 2012-12-10]. Dostupný z: <http://search.proquest.com/docview/237030738?accountid=17116>

2 Neziskové organizace

Nezisková organizace je běžně používaný pojem, ale žádným platným předpisem v České republice není přesně definován. Přestože se uvažovalo o zvláštním zákonu, který by specifikoval neziskové organizace, jejich vznik, hospodaření apod., doposud se různé typy neziskových organizací řeší samostatně i v nově schválených zákonech.

O neziskových organizacích se zmiňuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“), přesto samotný pojem nezisková organizace výslovně neuvádí. Vyjmenovává výčet neziskových organizací, čímž vytváří skupinu, ke které se přistupuje stejně z pohledu zákona o daních z příjmů. Do této skupiny nepatří subjekty zřízené podle zvláštního právního předpisu k poskytování veřejné služby v televizním nebo rozhlasovém vysílání, veřejné vysoké školy a zdravotnická zařízení.

Neziskové organizace jsou organizace, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. O jejich činnost je jiný zájem – např. státu, společnosti nebo nějaké skupiny lidí. Jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl na jejich zřízení zájem. Důraz je kladen na důležitost dosahování hlavního poslání. Neziskové organizace nemusí být výlučně neziskové, tzn., že nedosahují žádného zisku, pouze nejsou zřízeny prvotně za tímto účelem. U některých neziskových organizací nelze činnosti, které mají podnikatelský charakter, vyloučit. Zvláštní situace nastává u zdravotnických zařízení. Přestože jich mnoho má právní formu neziskové organizace, neplatí pro ně stejné ustanovení zákona o daních z příjmů jako pro ostatní neziskové organizace, nýbrž je jim určen samostatný daňový režim.

Neziskové organizace musí být právnickou osobou (výjimku tvoří organizační složky), za neziskovou organizaci nelze považovat fyzickou osobu. Neziskové organizace mají svého zřizovatele, zakládají se podle zvláštních právních předpisů a podléhají registraci na místech určených zákonem, podle kterého jsou zřízeny. Jsou vedeny v seznamu ekonomických subjektů spravovaným Českým statistickým úřadem a mají přidělené identifikační číslo.⁴

⁴ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 8-9. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

2. 1 Právní úprava neziskových organizací

Dle § 18 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, jsou právnickými osobami:

- sdružení fyzických nebo právnických osob,
- účelová sdružení majetku,
- jednotky územní samosprávy,
- jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.⁵

Dle § 18 zákona o daních z příjmů se za poplatníky, kteří nebyli založeni nebo zřízení za účelem podnikání, považují zejména:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti,
- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace,
- nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- veřejné výzkumné instituce,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- obce,
- organizační složky státu,
- kraje,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy,
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon.⁶

⁵ *Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník* [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-11-19]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcanzak/cast1.aspx>

⁶ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4254-0

2. 2 Základní charakteristiky neziskových organizací

Neziskové organizace lze charakterizovat na základě různých třídících znaků:

- podle právně organizační normy,
- podle globálního charakteru poslání,
- podle zakladatele,
- podle způsobu financování.

Podle právně organizační normy (v platném znění) se neziskové organizace člení na:

1. organizace založené podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
2. organizace založené podle ostatních zákonů platných pro neziskové organizace,
3. organizace založené podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, a organizace s obdobným charakterem.

Podle charakteru poslání se neziskové organizace člení na:

1. organizace veřejně prospěšné – založeny za účelem produkce veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby společnosti (např. charita, zdravotnictví, vzdělávání, ekologie, ...),
2. organizace vzájemně prospěšné – založeny za účelem vzájemné podpory skupin občanů spjatých společným zájmem (např. profesní zájmy, ochrana zájmů skupin, realizace aktivit v kultuře, ...).

Podle zakladatele se neziskové organizace člení na:

1. organizace založené veřejnou správou (státní správou – ministerstvo, ústřední úřad státní správy) nebo samosprávou (obec, magistrát, kraj) → tyto organizace někdy označujeme jako „veřejnoprávní organizace“,
2. organizace založené soukromou fyzickou nebo právnickou osobou → tyto organizace označujeme jako „soukromoprávní organizace“,

3. organizace vzniklé jako „veřejnoprávní instituce“, u kterých je výkon účelu veřejné služby dán ze zákona (např. veřejná vysoká škola).

Podle způsobu financování se neziskové organizace člení na:

1. organizace financované zcela z veřejných rozpočtů (organizační složky státu a územních celků),
2. organizace financované z části z veřejných rozpočtů (příspěvkové organizace, církve a náboženské společnosti, vybraná občanská sdružení, politické strany a politická hnutí),
3. organizace financované z různých zdrojů (např. dary, sbírky, sponzoring, vlastní činnost),
4. organizace financované především z výsledků realizace svého poslání.

Charakteristické znaky neziskových organizací

Neziskové organizace lze charakterizovat těmito znaky:

1. společné znaky pro všechny typy neziskových organizací:
 - jsou právnickými osobami (neplatí pro organizační složky),
 - nejsou založeny za účelem podnikání,
 - nejsou založeny za účelem dosahování zisku,
 - uspokojují konkrétní potřeby občanů a komunit,
 - mohou, ale nemusí být financovány z veřejných rozpočtů,
2. společné znaky jen pro soukromé neziskové organizace:
 - mají povolenou (ze zákona) svoji autonomii ve vztahu k vnějšímu okolí,
 - členství je realizováno na principu dobrovolnosti (neplatí pro profesní komory),
 - většinou vytváří neformální struktury stoupenců, ale vždy v rámci legislativy, podle které byly založeny a realizují svou činnost.⁷

⁷ Rektořík, J. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd., s. 39-41. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

2.3 Typologie neziskových organizací

Organizace v neziskovém sektoru můžeme rozdělit do pěti skupin podle typologických znaků:

1. neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné (globálním posláním je vzájemně prospěšná činnost),
2. neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné (globálním posláním je veřejně prospěšná činnost),
3. neziskové veřejnoprávní organizace typu organizačních složek, příspěvkových organizací státu a samosprávných územních celků (globálním posláním je veřejně prospěšná činnost a veřejná správa),
4. ostatní neziskové veřejnoprávní organizace (globálním posláním je veřejně prospěšná činnost),
5. neziskové soukromoprávní organizace typu obchodních společností a jim podobných organizací – výjimečné případy neziskových organizací (globálním posláním může být veřejně prospěšná i vzájemně prospěšná činnost).

Mezi neziskové soukromoprávní organizace vzájemně prospěšné patří:

- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- zájmová sdružení právnických osob,
- sdružení bez právní subjektivity,
- honební společenstvo,
- profesní komory, které mohou realizovat veřejně prospěšnou činnost (např. Komora daňových poradců ČR, Česká lékařská komora, Hospodářská komora ČR ad.).

Mezi neziskové soukromoprávní organizace veřejně prospěšné patří:

- obecně prospěšné společnosti,
- nadace a nadační fondy,
- církve a náboženské společnosti,
- politické strany a politická hnutí.

Mezi neziskové veřejnoprávní organizace typu organizačních složek, příspěvkových organizací státu a samosprávných územních celků patří:

- organizační složky státu a územních samosprávných celků,
- příspěvkové organizace státní a územních samosprávných celků,
- obce a svazky obcí,
- kraje,
- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM),
- Akademie věd ČR,
- Vězeňská služba a justiční stráž ČR,
- Grantová agentura ČR,
- Ústavní soud ČR,
- Nejvyšší kontrolní úřad.

Mezi ostatní neziskové veřejnoprávní organizace patří:

- Český rozhlas,
- Česká televize,
- Státní podnik,
- vysoká škola,
- Česká národní banka,
- Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR,
- státní fondy (životního prostředí, kultury, na podporu české kinematografie, Státní zemědělský intervenční fond, Pozemkový fond ČR, dopravní infrastruktury, rozvoje bydlení).

Mezi neziskové soukromoprávní organizace typu obchodních společností patří:

- společnost s ručením omezeným,
- akciová společnost,
- družstvo,
- společenství vlastníků jednotek (bytových).⁸

⁸ Rektořík, J. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd., s. 42-48. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

3 Charakteristika neziskových organizací

Cílem této kapitoly je charakterizovat některé vybrané typy neziskových organizací, konkrétně:

- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- zájmová sdružení právnických osob,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace a nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- organizační složky státu a územních samosprávných celků,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- příspěvkové organizace.

3.1 Občanská sdružení včetně odborových organizací

Občanům povoluje zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, svobodně se sdružovat bez nutnosti povolení státního orgánu.

Do činnosti občanského sdružení zasahují státní orgány jen v mezích zákona. Jeho členy mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Občanské sdružení vzniká registrací na Ministerstvu vnitra a evidencí na Českém statistickém úřadě. Návrh na registraci podávají nejméně tři občané, minimálně jednomu z nich musí být více než 18 let. Název občanského sdružení se musí výrazně lišit od názvu jiné právnické osoby na území České republiky, od názvů veřejné moci České republiky, od názvů mezinárodních orgánů a institucí a od názvů Evropské unie a jejích orgánů.

Občanská sdružení se nezakládají pro provozování výdělečné činnosti. Zakládají se v různých oblastech života společnosti a to především z důvodu uspokojování zájmů svých členů a také občanů v jejich okolí. Charakteristickým znakem je členská základna. Občanská sdružení se zakládají s různorodým zaměřením – např. na ochranu přírody a přírodních

zdrojů, k zájmové činnosti dětí a mládeže, ke vzdělávání apod. Zároveň sem patří zájmové svazy umělců, sportovců aj.

Hospodaření občanského sdružení se řídí obecnými předpisy, vše ostatní se musí uvést ve stanovách (např. vyplácení odměn členům občanského sdružení – ti zpravidla nemají stejné postavení). Zdroje financování jsou různorodé. Přestože hlavním posláním není výdělečná činnost, mohou občanská sdružení získávat finanční prostředky prodejem vlastního majetku a vlastní činností. Mezi velmi důležité zdroje patří členské příspěvky, dotace ze státního rozpočtu, dotace z místních rozpočtů (orgánů místních samospráv), dary (jak fyzických, tak právnických osob, a to nejen z České republiky, ale i ze zahraničí) a podpora nadací. Mezi občanská sdružení patří různé odborové organizace, tělovýchovné jednoty, rybářské spolky, chovatelé a včelaři ad. Občanské sdružení může zaniknout rozhodnutím jeho členů nebo rozhodnutím Ministerstva vnitra.⁹

Mezi nejznámější občanská sdružení v České republice patří např. Česká sportovní asociace, Český červený kříž, Český rybářský svaz, Český spotřebitel, Český svaz včelařů, Český svaz žen, ...¹⁰

3.2 Zájmová sdružení právnických osob

Podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, může být zájmové sdružení právnických osob vytvářeno k ochraně zájmů svých členů (právnických osob), nebo k dosažení určitého účelu. Jedná se v podstatě o korporaci, a to právě z důvodu, že jej zakládají jen právnické osoby. Pokud má být zájmové sdružení neziskovou organizací, musí být založeno za jiným účelem, než dosahování zisku. Zájmové sdružení podléhá registraci v registru sdružení, vedeného místně příslušným krajským úřadem.

Hospodaření se řídí výhradně stanovami a obecnými právními předpisy – neexistuje žádný zvláštní předpis řešící hospodaření zájmových sdružení právnických osob, výjimku tvoří

⁹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 13-16. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

¹⁰ *Seznam občanských sdružení* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2012 [vid. 2012-11-25]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/seznam-obcanskyh-sdruzeni/>

svazky obcí. Zájmová sdružení nesmí vyvíjet hospodářskou činnost, zdrojem financování jsou poskytnuté dary (zejména od zahraničních zřizovatelů). Pokud mají tyto organizace členskou základnu, mohou být dalším zdrojem členské příspěvky. Zdrojem mohou být i výnosy z vlastního majetku.¹¹

Obcím je povoleno se podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, sdružovat do svazku obcí, a to v oblastech činností, které nalezneme v § 50 tohoto zákona. Mezi tyto činnosti patří například:

- úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, péče o zvířata,
- zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, zásobování vodou, čištění odpadních vod,
- zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti,
- správa majetku obcí, zejména místních komunikací, domovního a bytového fondu, sportovních a kulturních zařízení ad.¹²

Hospodaření svazku obcí se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, který popisuje majetek a finanční hospodaření svazku obcí.

Zájmové sdružení právnických osob může být založeno na dobu určitou nebo pro dosažení nějakého cíle. Důvodem pro zrušení může být:

- uplynutí doby (pokud bylo zájmové sdružení založeno na dobu určitou),
- dosažení stanoveného cíle,
- dohoda zřizovatelů,
- rozhodnutí oprávněného státního orgánu.

¹¹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 11-13. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

¹² *Zákon o obcích (obecní zřízení)*, § 50 [online]. Sbírka zákonů, 2012 [vid. 2012-11-26]. Dostupný z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/predmetem-cinnosti-svazku-obci-mohou-byt-zejm.html>

Pravděpodobně nejznámější organizací tohoto typu je u nás Greenpeace Česká republika, působící v oblasti ochrany životního prostředí a ekologie.¹³ Další organizací je např. CESNET (Czech Education and Scientific NETwork) zabývající se výzkumem a vývojem informačních a komunikačních technologií.¹⁴

3.3 Politické strany a politická hnutí

Právo občanů sdružovat se v politických stranách a politických hnutích jim dává zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon slouží občanům k účasti na politickém životě společnosti, zejména vytváření zákonodárných sborů, orgánů vyšších územních samosprávných celků a orgánů místní samosprávy, a to bez nutnosti povolení státního orgánu.

Politické strany a politická hnutí jsou dobrovolná sdružení vždy pouze fyzických osob, které musí být starší 18 let. Registraci podávají na Ministerstvu vnitra, dohled zajišťují krajské soudy. Návrh na registraci předkládá přípravný výbor a musí být doložen požadavkem minimálně jednoho tisíce občanů na založení strany a dále stanovami. Za závazky odpovídají strany a hnutí celým svým majetkem, členové za závazky neručí. Politická strana či hnutí nesmí provozovat podnikatelskou činnost, může ale založit obchodní společnost v oborech, které vyjmenovává zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů – např. provozování publikační a propagační činnosti, výroba a prodej předmětů propagujících činnost strany, pořádání kulturních a sportovních akcí aj.

Politická strana nesmí přijmout dar a bezúplatná plnění z tzv. veřejných rozpočtů tj. od:

- státu,
- příspěvkových organizací,
- obcí a krajů (s výjimkou pronájmu nebytových prostor),
- obecně prospěšných společností,

¹³ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 11-13. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

¹⁴ CESNET [online]. CESNET, 2013 [vid. 2013-07-22]. Dostupný z: <http://www.cesnet.cz/sdruzeni/>

- státních podniků a právnických osob s majetkovou účastí státu nebo státního podniku a od osob, na jejichž řízení a kontrole se podílí stát, pokud majetková účast státu přesahuje 10 %.

Politická strana či hnutí se ruší:

- vlastním rozhodnutím (dobrovolným rozpuštěním, sloučením s jinou stranou nebo hnutím, přeměnou na občanské hnutí),
- rozhodnutím soudu o rozpuštění,
- nepředloží-li Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávu do 1. dubna každého roku.¹⁵

3.4 Registrované církve a náboženské společnosti

Církve a náboženská hnutí podléhají zákonu č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Církvi a náboženskou společností rozumíme dobrovolné společenství osob, které má vlastní strukturu, orgány, vnitřní předpisy, náboženské obřady a projevy víry, se kterými souvisí zejména shromažďování, bohoslužby, duchovní služby a vyučování. Církve a náboženské společnosti jsou právnickou osobou, podléhají registraci na Ministerstvu kultury a oznámení Českému statistickému úřadu. Návrh na registraci podává minimálně tříčlenný přípravný orgán sestávající se z osob starších 18 let. Po registraci mají církve a náboženské společnosti právo vykonávat náboženskou a další činnost a právo získávat prostředky ze státního rozpočtu na financování jejich činnosti.

Oproti předchozí právní úpravě mohou církve mj. vykonávat podnikatelskou činnost, která je ale jen doplňkovou výdělečnou činností. Sbírký a příspěvky jsou organizovány podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zdrojem financování mohou být také dary právnických a fyzických osob,

¹⁵ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 16-18. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

a to jak tuzemských, tak zahraničních. Hospodaření se řídí zákonem č. 218/1949 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění pozdějších předpisů.¹⁶ Rozpočty jsou sestavovány podle zásad státního rozpočtu. Církev a náboženské společnosti musí sestavovat a zveřejňovat výroční zprávu. Církev a náboženská společnost zaniká zrušením registrace v seznamu církví a náboženských společností na Ministerstvu kultury.¹⁷

3.5 Nadace a nadační fondy

Problematiku nadací řeší zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Nadace je účelové sdružení majetku a zřizuje se z důvodu dosahování obecně prospěšných cílů. Její činnost se zaměřuje na ochranu lidských práv, rozvoj duchovních hodnot, ochranu životního prostředí, kulturních památek, rozvoj vědy apod. Zřizovatelem nadace může být fyzická nebo právnická osoba, a to jak jednotlivě, tak společně. Nadace se zřizuje dotací majetku, vkladem tzv. nadačního jmění, které může být tvořeno finančními prostředky i nepeněžním majetkem nebo cennými papíry. Nadace vzniká dnem registrace u příslušného okresního rejstříkového soudu. Zřizovatel musí vydat statut nadace, který musí mj. obsahovat také podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, příp. také okruh osob, kterým je možné je poskytnout a způsob poskytnutí. Prostředky, které nadace poskytne, jsou účelově vázané a podléhají kontrole správnosti a účelovosti použití (tuto kontrolu provádí nadace). V souladu s dalšími předpisy dostává dary a nakládá s nimi podle darovací smlouvy. Pokud by sama dary poskytovala, nemůže si jejich hodnotu odečíst od základu daně. Nadační jmění nesmí být až na výjimky využíváno k podnikatelské činnosti (majetek je možné pouze pronajmout).

Nadační fond se vyskytuje např. v oblasti školství, kde sdružuje rodiče a jiné přátele škol. Jeho cílem je zajistit finanční zdroje pro zajištění školních i mimoškolních aktivit žáků a studentů.

¹⁶ Tento zákon byl s účinností od 1. 1. 2013 nahrazen zákonem č. 428/2012 Sb.

¹⁷ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 18-20. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

Ke zrušení nadace nebo nadačního fondu dochází dosažením účelu nebo sloučením s jinou nadací či nadačním fondem (v České republice). Pokud dojde k poklesu majetku, v jehož důsledku nemůže být plněn původní cíl činnosti nadace, může po dohodě se zřizovatelem rozhodnout o zrušení správní rada. Ke zrušení může dojít také rozhodnutím o úpadku nebo zamítnutím insolvenčního návrhu při nedostatku majetku.¹⁸

Mezi významné nadace v České republice patří např. Nadace ADRA, Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97, Nadace Naše dítě, Nadace PRECIOSA, Nadace Terezy Maxové, Nadace Charty 77, Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové, ...¹⁹

3.6 Obecně prospěšné společnosti

Na obecně prospěšné společnosti se vztahuje zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Obecně prospěšná společnost je založena za účelem poskytování obecně prospěšných služeb za předem stanovených a pro všechny stejných podmínek. Výsledek hospodaření nesmí být použit ani ve prospěch zakladatelů, ani zaměstnanců, ale vždy jen na poskytování služeb, pro které byla zřízena. Obecně prospěšnou společnost mohou založit fyzické i právnické osoby, ale také stát nebo územní samosprávné celky. Vzniká zápisem u příslušného rejstříkového soudu. Obecně prospěšná společnost kromě hlavních služeb může také provozovat i doplňkovou nebo hospodářskou činnost, splní-li určité právní podmínky. Nesmí se ale účastnit na podnikání jiných osob. Sleduje odděleně náklady vynaložené k dosažení obecně prospěšného cíle, náklady na doplňkovou (hospodářskou) činnost, náklady na správu a ostatní náklady a výnosy, které nepatří do žádné ze zmíněných skupin.

Financování obecně prospěšných společností zajišťují:

- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace ze státního fondu,

¹⁸ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 20-22. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

¹⁹ ČÁKIOVÁ, J. *Seznam nadací* [online]. Národní informační centrum pro mládež, 2009 [vid. 2012-11-25]. Dostupný z: <http://www.nicm.cz/files/nadace2009.pdf>

- dotace z rozpočtu územních samosprávných celků,
- příspěvky a dary od fyzických a právnických osob (mimo společnost),
- vlastní činnost,
- hospodářská činnost.

Obecně prospěšné společnosti působí zejména v sociální oblasti (např. sociální ústavy, domovy důchodců), ve zdravotnictví (léčebny pro dlouhodobě nemocné), ve školství (mateřské školy, učňovská zařízení) nebo kultuře (kina, muzea, galerie). Obecně prospěšná společnost zaniká dnem výmazu z rejstříku. Fúze je možná pouze s jinou obecně prospěšnou společností, a to jen v rámci tuzemska. Zaniknout může také uplynutím doby nebo stanoveného účelu, rozhodnutím správní rady, rozhodnutím soudu nebo prohlášením konkursu.²⁰

3. 7 Organizační složky státu a územních samosprávných celků

Organizační složky státu vznikají podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Od 1. ledna 2001 je v platnosti více základních právních předpisů, kterými se upravuje zřizování, hospodaření a zánik organizačních složek, a to kromě zmíněného zákona:

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů – upravuje hospodaření,
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů – umožňuje obcím a územním samosprávným celkům zřizovat a rušit organizační složky.

Organizační složka státu na rozdíl od předchozích typů organizací není právnickou osobou, přesto se to nedotýká její působnosti nebo výkonu předmětu činnosti podle zvláštních právních předpisů, její jednání je považováno za jednání státu a v souladu se zákonem o účetnictví je účetní jednotkou.

²⁰ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 22-24. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

Mezi organizační složky státu patří:

- ministerstva a jiné správní úřady státu,
- Ústavní soud a ostatní soudy,
- státní zastupitelství,
- Kancelář prezidenta republiky,
- Úřad vlády České republiky,
- Nejvyšší kontrolní úřad,
- Kancelář Veřejného ochránce práv,
- Grantová agentura České republiky,
- Akademie věd České republiky,
- jiná zařízení, o kterých to určuje zvláštní právní předpis.

Vedoucí organizační složky státu vykonává právní úkony jménem státu a své kompetence může delegovat na jiné vedoucí pracovníky dané organizační složky státu. Organizační složka státu má definovány základní povinnosti týkající se hospodaření s majetkem, cílem je užívat majetek účelně a hospodárně tak, aby docházelo k plnění funkcí státu a výkonu stanovených činností. Organizační složka státu svým jednáním nesmí majetek poškozovat a neodůvodněně snižovat jeho rozsah a hodnotu, příp. výnos z majetku plynoucí. Při prodeji (nepotřebného) majetku musí být nejprve nabídnut jiným organizačním složkám státu.

Organizační složky státu hospodaří s financemi státního rozpočtu. Jejich příjmy jsou příjmy státního rozpočtu a výdaje výdaji státního rozpočtu. V rozpočtu organizační složky státu smí být jen ty příjmy a výdaje, které souvisejí s činnostmi vymezenými ve zřizovací listině (příp. stanovenými zákonem). Kromě prostředků ze státního rozpočtu mohou využít i mimorozpočtové zdroje, např. prostředky fondů, zisk z hospodářské činnosti nebo dary. Organizační složka státu nesmí přijímat ani poskytovat úvěry, přijímat půjčky ani vystavovat či přijímat směnky. Výjimku tvoří půjčky z fondu kulturních a sociálních potřeb.

Organizační složka územního samosprávného celku má odlišné postavení – vzniká rozhodnutím zastupitelstva, hospodaří jménem zřizovatele a není účetní jednotkou, musí ale vést evidenci o svých příjmech a výdajích a také o příjmech a výdajích týkajících se vý-

hradně obce. Rozpočet územního samosprávného celku obsahuje všechny příjmy a výdaje svých organizačních složek a je součástí rozpočtu zřizovatele.²¹

3. 8 Školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu

Předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některá jiná vzdělávání ve školách a školských zařízeních upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Stanovuje podmínky, v jejichž rámci se výchova a vzdělávání uskutečňují, vymezuje práva a povinnosti fyzických i právnických osob při vzdělávání a stanovuje působnost orgánů, které vykonávají státní správu a samosprávu v oblasti školství. Zřizovatelem škol a školských zařízení může být kraj, obec, některé dobrovolné svazky obcí, některá ministerstva, registrované církve a náboženské společnosti, příp. další instituce.

Mezi základní právní formy škol a školských zařízení patří:

- příspěvkové organizace (do konce roku 2004 jediná možná právní forma),
- právnické osoby podle zvláštních právních předpisů,
- školské právnické osoby (činnost školy může vykonávat i právnická osoba nebo organizační složka státu).

Vzhledem k tomu, že příspěvkové organizaci bude věnována podkapitola 3.9, bude v následující části tohoto textu hovořeno pouze o školské právnické osobě.

Mezi zdroje financování školské právnické osoby patří:

- finanční prostředky ze státního rozpočtu,
- finanční prostředky z rozpočtu územních samosprávných celků,
- finanční prostředky od zřizovatele,
- příjmy z hlavní, příp. doplňkové činnosti,
- platby za vzdělávání a školské služby,

²¹ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 32-36. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

- příjmy z majetku,
- dary a dědictví.

Zákon přísně stanovuje podmínky pro nakládání s finančními prostředky a majetkem, a to především pro účely hlavní činnosti, která je rozpočtována. Pokud dosahuje organizace v hlavní činnosti příjem, smí jej využít opět pouze do hlavní činnosti. Současně smí vykonávat doplňkovou činnost, která může navazovat na hlavní činnost nebo sloužit k využití odbornosti zaměstnanců a majetku. Doplňková činnost může být financována jen z prostředků dosažených jejím výkonem. Zároveň zákon připouští krátkodobě použít prostředky z rozpočtu i na doplňkovou činnost (nejdéle po dobu jednoho roku), a to zejména tam, kde je složité od sebe oddělit hlavní a doplňkovou činnost, prostředky do rozpočtu musí být v témže období vráceny. Je-li dosaženo ztráty, je možné vrátit prostředky do rozpočtu v následujícím období, příp. je nutné ukončit doplňkovou činnost.²²

3.9 Příspěvkové organizace

Pro zřizovatelské a zakladatelské úkony příspěvkové organizace, které jsou zřízeny organizačními složkami státu, platí zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvkové organizace, které byly zřízeny před platností tohoto zákona, jsou právními osobami, ve své činnosti nadále pokračují a funkci zřizovatele plní organizační složky státu, příp. vyšší územní samosprávné celky nebo obce, byla-li na příslušná zastupitelstva přenesena pravomoc zřizovat, řídit a rušit příspěvkové organizace. Vzniká-li nová příspěvková organizace, musí vzniknout na základě zvláštního právního předpisu (pro každou zakládanou příspěvkovou organizaci, která hospodaří se státním majetkem, platí, že pro ni musí být schválen zvláštní zákon). Totéž platí pro rozhodování o sloučení, splynutí, rozdělení, příp. jiných změnách organizace. Samotné hospodaření příspěvkových organizací zřízených státem se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²² MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 28-31. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

Podstatným zdrojem financování příspěvkových organizací jsou dotace z veřejných rozpočtů. Tyto dotace jsou účelové a jejich poskytovatel vydává rozhodnutí, do kdy ji musí příspěvková organizace vyčerpat. Tímto obdobím je zpravidla jeden kalendářní rok (někdy je možné dotaci čerpat v několika za sebou jdoucích letech). Je-li čerpání dotace omezeno na jeden rok, je posledním možným dnem čerpání dotace poslední kalendářní den. Poskytovatele přitom zajímají skutečně provedené platby, nehledě na to, že z hlediska účetnictví nemusí být každý náklad současně výdajem a může nastat například situace, kdy náklad vznikne v roce čerpání dotace, ale ke skutečnému výdaji by mělo dojít až v roce následujícím (příkladem jsou mzdy, které jsou za měsíc prosinec vypláceny v měsíci lednu). Aby se příspěvková organizace vyhnula konfliktům s poskytovatelem, je důležité, aby si uvědomila, které výdaje budou čerpány z dotace a platby provedla nejpozději k poslednímu dni čerpání dotace. V případě dotace čerpané v průběhu několika po sobě jdoucích let je nutné zajistit souhlas poskytovatele, že je možné výdaje přesunout do dalšího roku čerpání dotace.²³

Mezi nejvýznamnější příspěvkové organizace v České republice patří: Národní památkový ústav, Národní muzeum, Národní technické muzeum, Památník Lidice, Památník Terezie, Národní galerie v Praze, Národní knihovna ČR, Národní divadlo, Česká filharmonie ad.²⁴

Příspěvková organizace zřízená organizační složkou státu vykonává hlavní činnost, kterou definuje zvláštní zákon nebo zřizovací listina, přičemž tato činnost může být vykonávána za úplatu. V rámci finančních vztahů se zřizovatelem hospodaří s peněžními prostředky ze státního rozpočtu. Dalšími zdroji financování jsou prostředky z vlastních fondů, prostředky získané jinou činností, dary, prostředky poskytnuté ze zahraničí a prostředky poskytnuté z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů (včetně prostředků z rozpočtu Evropské unie a Národního fondu). Na veškeré příjmy se pohlíží jako na prostředky pro stát, proto zákon ukládá organizaci přísně dodržovat hospodárné nakládání s těmito finančními zdroji a jejich využití k účelům, pro které jsou určeny a ke krytí nezbytných potřeb.

²³ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 36-44. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

²⁴ *Příspěvkové organizace* [online]. Ministerstvo kultury, 2007 [vid. 2012-11-26]. Dostupný z: <http://www.mkcr.cz/prispevkove-organizace/default.htm>

Od novely rozpočtových pravidel z roku 2001 již nemusí příspěvková organizace odvádět příjmy z pronájmu. Do státního rozpočtu musí odvádět pouze výnosy z prodeje nemovitého majetku, pokud ale tento majetek nebyl nabyt darem nebo děděním. Výnosy z pronájmu jsou předmětem daně z příjmů.²⁵

„Příspěvková organizace je povinna počínat si tak, aby plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem a dodržela stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu. Peněžní prostředky, kterými disponuje, může používat jen k účelům, na něž jsou určeny při současném dodržení právních předpisů a zabezpečení nerušeného chodu organizace. Zaváže se jen k úhradám odpovídajícím rozpočtu daného roku. Dojde-li v průběhu roku k nečekaným situacím a předpokládá se, že by mohl rozpočtovaný hospodářský výsledek skončit ztrátou, učiní příspěvková organizace taková opatření, aby zajistila jeho vyrovnaní.“²⁶

Zřizování **příspěvkových organizací územními samosprávnými celky**, tedy kraji a obcemi, je naprosto v kompetenci příslušných zastupitelstev. Takto vzniklé příspěvkové organizace se zapisují do obchodního rejstříku, návrh podává zřizovatel. Zřizovatel také vymezuje veškerá práva a povinnosti organizace, a to ve zřizovací listině – jedná se zejména o nakládání s majetkem a rozsah hlavní a doplňkové činnosti. Doplňková činnost by měla navazovat na činnost hlavní a jejím cílem je hospodárné využití majetku a lidských zdrojů. Zároveň nesmí narušovat plnění hlavního poslání organizace.

Zdroji financování pro tyto příspěvkové organizace jsou prostředky získané vlastní činností (ať už z hlavních, či doplňkových aktivit) a peněžní prostředky z rozpočtu zřizovatele. Dále využívají své fondy, dary (od fyzických i právnických osob jak z tuzemska, tak ze zahraničí), Národní fond a nezanedbatelným zdrojem jsou dotace na úhradu provozních výdajů z rozpočtu Evropské unie a další dotace podle mezinárodních smluv. Prostředky z doplňkové činnosti používá příspěvková organizace přednostně pro krytí výdajů hlavních činností, jiný postup musí schválit zřizovatel.²⁷

²⁵ MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd., s. 36-44. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

²⁶ tamtéž, s. 39

²⁷ tamtéž, s. 36-44

4 Neziskové organizace a marketing

I u neziskových organizací hraje marketing svou roli. O marketingu neziskových organizací se hovoří již poměrně dlouho, o čemž svědčí také článek Martina Bully a Davida Starr-Glasse, kteří se zabývali výzkumem marketingu u neziskových organizací v České republice. Přestože byl výzkum proveden již v roce 2004, lze konstatovat, že některé výsledky je možné velmi dobře aplikovat i do dnešní doby. Ač se to nemusí zdát, marketing je důležitý i pro neziskové organizace, a to především pro ty nestátní. Tyto organizace jsou financovány především ze soukromých zdrojů a marketing u nich hraje mnohem větší roli, než u státních neziskových organizací, které mají pravidelný příjem ze státního rozpočtu a marketing pro ně nehraje příliš významnou roli. Pro nestátní neziskové organizace je důležité budování image, komunikace s partnery, ale i dobré působení na veřejnost jako takovou.²⁸

Jakákoli nezisková organizace působí v určité (zpravidla kulturní, sociální nebo politické) oblasti a je nutné, aby sledovala a reagovala na potřeby skupin a jednotlivců (nejen) v těchto oblastech. Je důležité, aby si vybudovala určité místo na trhu, a získala konkurenční výhodu.²⁹ Některým neziskovým organizacím se to již podařilo, své místo na trhu si již vybudovaly a poměrně často o nich slyšíme v různých souvislostech. Jako příklad uveďme humanitární organizaci ADRA. ADRA je mezinárodní humanitární organizace, která poskytuje pomoc lidem v nouzi – při mimořádných událostech (povodně, zemětřesení, válečné konflikty, ...) a při realizaci dlouhodobých rozvojových projektů (podpora vzdělání, zemědělství, ...). ADRA byla založena ve Spojených státech amerických před více jak padesáti lety. Dnes má zastoupení ve 125 zemích světa. V České republice působí od roku 1992. Za tu dobu si vybudovala svou „pozici na trhu“ a v současné době patří k největším organizacím v České republice poskytujících humanitární, rozvojovou a sociální pomoc doma i v zahraničí.³⁰

²⁸ BULLA, M. a D. STARR-GLASS. *Marketing and non-profit organizations in the Czech Republic* [online]. European Journal of Marketing, 2006, roč. 40, č. 1, s. 130-144 [vid. 2012-12-10]. Dostupný z: <http://search.proquest.com/docview/237030738?accountid=17116>

²⁹ GAINER, B. a P. PADANYI. *The relationship between market-oriented activities and market-oriented culture: implications for the development of market orientation in nonprofit service organizations* [online]. Journal of Business Research, 2005, roč. 58, č. 6, s. 854-862 [vid. 2012-12-10]. Dostupný z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148296303002534>

³⁰ *Kdo jsme* [online]. ADRA, 2013 [vid. 2013-07-22]. Dostupný z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme>

5 Financování neziskových organizací

Financování neziskové organizace ve svém základu závisí na tom, zda se jedná o státní neziskovou organizaci nebo nestátní neziskovou organizaci.

Státní neziskové organizace jsou v zásadě pouze příspěvkové organizace, organizační složky státu a územní samosprávné celky. Jde o organizace, které jsou přímo financovány ze státního rozpočtu. Příspěvkové organizace každoročně obdrží prostředky ze státního rozpočtu buď prostřednictvím ministerstev, nebo místních úřadů. Nevýhodou těchto organizací bývá jejich podřízenost zakladateli, svoji roli mohou hrát i politické zájmy. Příspěvkové organizace si zároveň musí uvědomit, že příjem ze státního rozpočtu nemusí trvat donekonečna a tak přistupují k získávání finančních prostředků i z jiných zdrojů.

Nestátní neziskové organizace jsou např. občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, církve a náboženské společnosti ad. Nestátní neziskové organizace na rozdíl od státních neziskových organizací působí na otevřeném trhu a finanční prostředky si musí sehnat sami, případně je získat vlastní činností.³¹

Neziskové organizace (obecně) fungují v prostředí tržní ekonomiky a jejich činnost vyžaduje nejen materiální a technické vybavení, ale také finanční zabezpečení. Aby byly tyto organizace trvale udržitelné, nemohou se spoléhat jen na zdroje financování ve formě dotací, ale musí diverzifikovat své zdroje financování a hledat další možnosti, jak získat finanční prostředky pro svoji činnost, čímž si zajistí nezávislost na jednom (či několika málo) zdroji financování. Státní neziskové organizace se mohou částečně spolehnout na dotace ze státního rozpočtu, ale být závislý na jednom zdroji financování je poněkud riskantní. Nestátní neziskové organizace se pak musí spolehnout zcela samy na sebe.³²

³¹ *Aby státní i nestátní neziskové organizace byly úspěšné...* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2009 [vid. 2012-11-26]. Dostupný z: <http://www.mpsv.cz/cs/7721>

Rektořík, J. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd., s. 42-48. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

³² KUVÍKOVÁ, H. a G. VACEKOVÁ. *Diverzifikácia finančných zdrojov v neziskových organizáciách* [online]. E + M Ekonomie a Management, 2009, roč. 12, č. 4, s. 84-96 [vid. 2012-12-10]. ISSN 12123609. Dostupný z: <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&hid=10&sid=780cdef1-8ac5-4f89-b471-4c0fed818089%40sessionmgr13>

5. 1 Financování nestátních neziskových organizací

Neziskové organizace mohou být financovány z veřejných prostředků, příp. z neveřejných prostředků, tedy těch, které si organizace zajistí sama v rámci oblasti svého působení. V následujícím textu bude vysvětleno financování nestátních neziskových organizací (dále jen NNO), a to z důvodu, že financování státních neziskových organizací je v zásadě omezeno na příjmy ze státního, příp. místních rozpočtů. Přepokládáme, že získávání finančních prostředků státními neziskovými organizacemi jiným způsobem je zanedbatelné.

5. 1. 1 Financování NNO z veřejných zdrojů

V rámci tzv. veřejné rozpočtové soustavy lze analyzovat vazby veřejného (tedy státního) sektoru a neziskového nestátního sektoru na veřejné finance. „*Veřejnou rozpočtovou soustavu lze chápat jako souhrn orgánů, institucí a vztahů v souvislosti s tvorbou, rozdělením, užitím a kontrolou plnění veřejných rozpočtů na různých stupních veřejné správy (tj. státní správy, eventuálně územní správy či samosprávy).*“³³ To znamená, že do veřejné rozpočtové soustavy se vedle jejích samotných prvků zahrnují i vazby mezi nimi a vztahy mezi rozpočtovou soustavou a ostatními ekonomickými subjekty. Zároveň se do ní zahrnují rozpočty na různých stupních státní správy a samosprávy. Konkrétní a závazná pravidla jsou většinou stanovena legislativou, u nás např. rozpočtovými pravidly.

Největší význam pro veřejnou rozpočtovou soustavu má státní rozpočet (obecně rozpočet centrální vlády), od něj se většinou odvíjí přerozdělovací mechanismy k nižším stupňům státní správy a územní samosprávy a jejich rozpočtům. Vazba neziskových organizací na veřejnou rozpočtovou soustavu je dvojího druhu:

1. přímá – neziskovým organizacím jsou poskytovány granty, dotace, finanční výpomoci aj., a to z některého z veřejných rozpočtů nebo fondů,
2. nepřímá – spočívá v daňovém zvýhodnění u sponzorských prostředků a darů, které neziskovým subjektům poskytly ziskové subjekty nebo jednotlivci.³⁴

³³ HAMERLÍKOVÁ, B., *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, s. 56. Praha: EURO-LEX BOHEMIA, 2000. ISBN 80-902752-3-0

³⁴ tamtéž, s. 56-60

NNO jsou z veřejných zdrojů financovány v zásadě buď pomocí dotací (podpora ze státního rozpočtu), nebo různými typy daňového zvýhodnění. Podpora ze státního rozpočtu je upravena zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů. Podle zmíněného zákona mohou být dotace ze státního rozpočtu poskytnuty NNO, jako např. občanským sdružením, církvím a náboženským společnostem, obecně prospěšným společnostem, nadacím a nadačním fondům a jiným právnickým osobám, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zejména zdravotních, vzdělávacích, kulturních a sociálních služeb a také dotace, které se poskytují k sociálně právní ochraně dětí. Zákon vyjmenovává, které orgány státní správy mohou dotaci poskytnout. Na dotaci ze státního rozpočtu není právní nárok (na rozdíl od státních neziskových organizací) a o tom, zda bude dotace poskytnuta, rozhoduje poskytovatel dotace na základě žádosti příjemce dotace. Je-li žádost schválena, vydá se rozhodnutí, které popisuje podmínky použití dotace, povinnosti příjemce a podmínky zúčtování se státním rozpočtem ke konci roku. Problematikou dotací se bude podrobněji zabývat podkapitola 5.2.

NNO mohou být vedle přímého financování formou dotací financovány také nepřímo. Jednou z možností nepřímého financování je daňové zvýhodnění. Zákon o daních z příjmů se zabývá také poplatníky, kteří nebyli založeni nebo zřízeni za účelem podnikání a těmto subjektům poskytuje daňové zvýhodnění, které respektuje specifické postavení organizace ve společnosti, podmínky jejího hospodaření, plnění veřejně prospěšných cílů apod. Konkrétně spočívá daňové zvýhodnění v tom, že si daná organizace může snížit základ daně o určitou částku, stanovenou zákonem. Některá daňová zvýhodnění neziskových organizací řeší kromě zákona o daních z příjmů i další právní předpisy, např. zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů ad.³⁵

5. 1. 2 Financování NNO z neveřejných zdrojů

Je celkem pochopitelné, že se NNO nemohou spoléhat pouze na zdroje financí z veřejných rozpočtů. Jedním z důvodů je fakt, že na dotace ze státního rozpočtu není právní nárok a

³⁵ *Financování nestátních neziskových organizací* [online]. Ministerstvo financí České republiky, 2012 [vid. 2012-12-03]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html

navíc jsou poskytovány většinou účelově na nějaký projekt. Ani další možné veřejné zdroje financování nemohou být stěžejnými, takže je velmi pravděpodobné, že se NNO budou snažit získat prostředky na financování své činnosti i pomocí jiných, tzv. neveřejných zdrojů. Mezi tyto zdroje patří bezpochyby dary od fyzických i právnických osob (jak tuzemských, tak zahraničních), u některých organizací členské příspěvky, podpora nadací a u mnohých typů organizací také zdroje financí z provozování hospodářské činnosti.

5.2 Dotace poskytnuté NNO

Zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, definuje dotaci jako „*peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel*“.³⁶ Dotace tedy představují finanční prostředky získané z veřejných rozpočtů.

5.2.1 Dotace poskytnuté z veřejných rozpočtů

Veřejné rozpočty jsou pro další účely rozděleny na státní rozpočet, rozpočty krajů a hlavního města Prahy, rozpočty obcí (bez hlavního města Prahy) a dále se sem zahrnují státní fondy (Státní zemědělský intervenční fond, Státní fond životního prostředí, Státní fond ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie a Státní fond rozvoje bydlení).

V roce 2010 bylo formou dotace z veřejných rozpočtů poskytnuto NNO celkem 10,338 mld. Kč. V roce 2011 bylo poskytnuto celkem 10,862 mld. Kč. Meziroční nárůst tak činil 5,07 %.³⁷

³⁶ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) [online]. Ministerstvo vnitra, 2012 [vid. 2012-12-03]. Dostupný z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49515&fulltext=&nr=218~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>

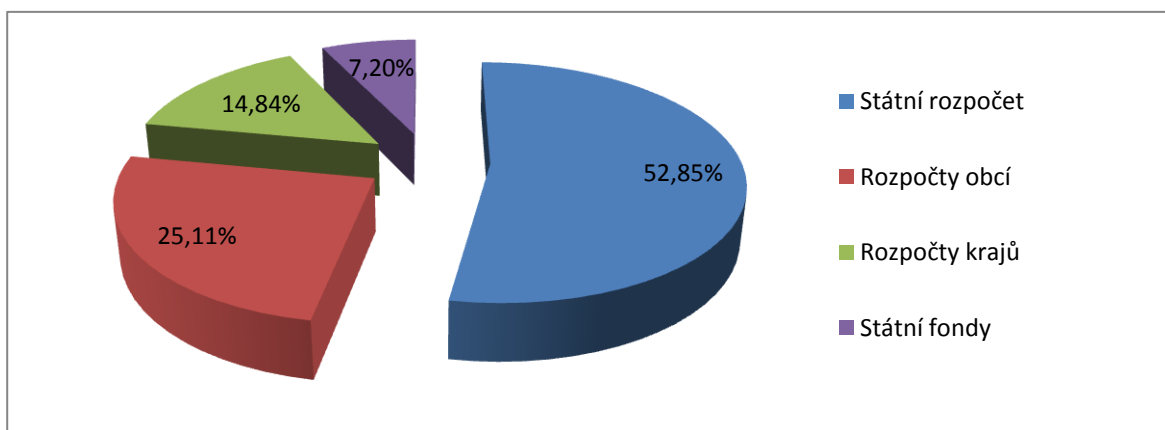
³⁷ PROUZOVÁ, Z. a K. ALMANI TŮMOVÁ. Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2010. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2012 [vid. 2012-12-03]. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2010.pdf
PROUZOVÁ, Z. a K. ALMANI TŮMOVÁ. Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2011. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2013 [vid. 2013-02-08]. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/3_rozbor_2011.pdf

Tab. 2: Celková výše dotací poskytnutých z veřejných rozpočtů a státních fondů

Rozpočet	Dotace za rok 2010 (tis. Kč)	Dotace za rok 2011 (tis. Kč)	Změna (%)
Státní rozpočet	5 766 600	5 740 827	– 0,45
Rozpočty krajů a hlavního města Prahy	1 418 528	1 612 069	+ 13,64
Rozpočty obcí (bez hlavního města Prahy)	2 578 671	2 727 343	+ 5,77
Státní fondy	573 991	781 735	+ 36,19
Celkem	10 337 790	10 861 974	+ 5,07

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2010, 2011

Největší objem dotací byl poskytnut ze státního rozpočtu (52,85 %), poté jsou to rozpočty obcí (25,11 %), rozpočty krajů (14,84 %) a nejmenší část tvořily dotace ze státních fondů (7,2 %).

Obr. 1: Dotace z veřejných rozpočtů

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

5. 2. 2 Dotace poskytnuté ze státního rozpočtu

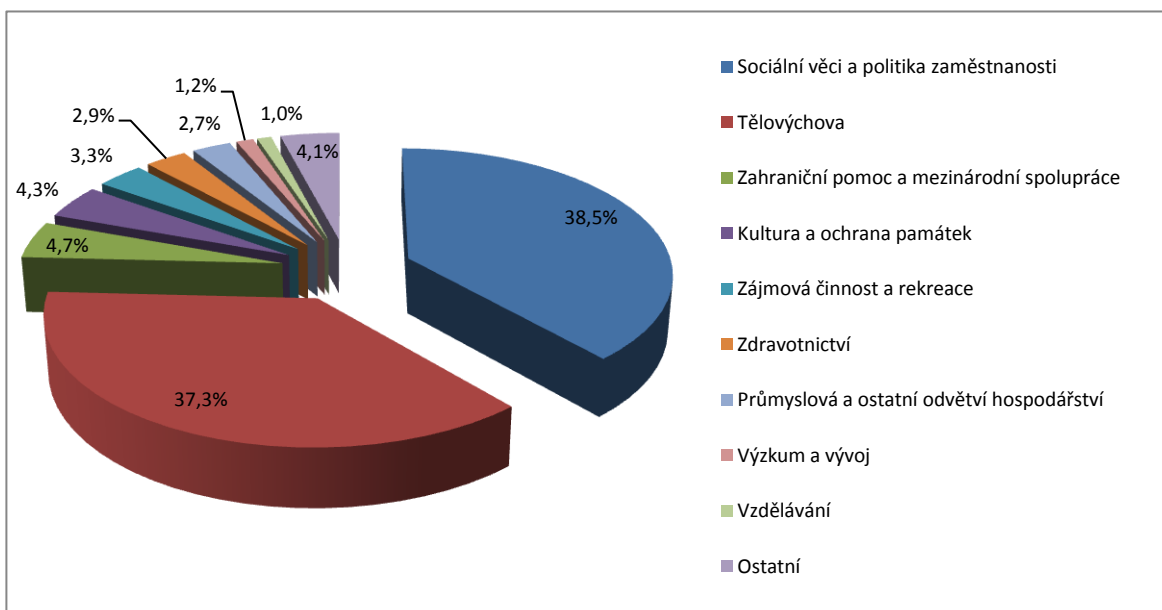
V následující tabulce je zachycen vývoj objemu dotací ze státního rozpočtu v letech 2007 – 2011.

Tab. 3: Vývoj objemu dotací ze státního rozpočtu

Sledovaný rok	Součet dotací (tis. Kč)	Meziroční změna (%)	Změna oproti roku 2007 (%)	Míra inflace oproti roku 2007 (%)
2007	6 600 023	×	×	×
2008	6 311 120	– 4,38	– 4,38	6,3
2009	5 603 369	– 11,21	– 15,10	7,3
2010	5 766 600	+ 2,91	– 12,63	8,8
2011	5 740 827	– 0,45	– 13,02	10,7

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

Největší objem dotací poskytnutých NNO ze státního rozpočtu směřoval v roce 2011 do oblasti „sociální věci a politika zaměstnanosti“ (38,5 % z celkového objemu dotací) a do oblasti „tělovýchova“ (37,3 %). Ostatní oblasti představovaly podíl pod 5 %.

Obr. 2: Dotace ze státního rozpočtu

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

5. 2. 3 Dotace poskytnuté z rozpočtů krajů

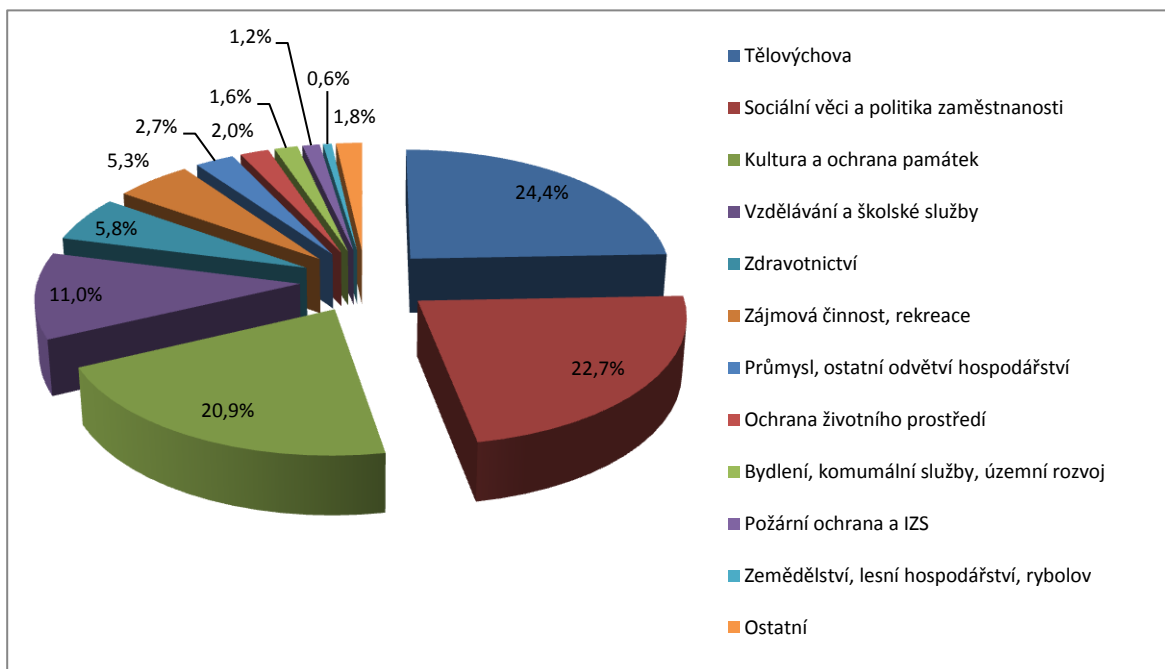
V následující tabulce je zachycen vývoj objemu dotací z rozpočtů krajů a hlavního města Prahy v letech 2007 – 2011.

Tab. 4: Vývoj objemu dotací z rozpočtů krajů

Sledovaný rok	Součet dotací (tis. Kč)	Meziroční změna (%)	Změna oproti roku 2007 (%)	Míra inflace oproti roku 2007 (%)
2007	1 093 861	×	×	×
2008	1 482 927	+ 35,57	+ 35,57	6,3
2009	1 577 857	+ 6,40	+ 44,25	7,3
2010	1 418 528	– 10,10	+ 29,68	8,8
2011	1 612 069	+ 13,64	+ 47,37	10,7

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

Největší objem dotací poskytnutých z rozpočtů krajů směřoval do oblasti „tělovýchova“ (24,4 % z celkového objemu dotací), „sociální věci a politika zaměstnanosti“ (22,7 %) a „kultura a ochrana památek“ (20,9 %). Skladba odvětví a podíly se u dotací poskytnutých z rozpočtů krajů liší od dotací poskytnutých ze státního rozpočtu, a to mnohdy velmi výrazně.

Obr. 3: Dotace z rozpočtů krajů a rozpočtu hlavního města Prahy

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

5. 2. 4 Dotace poskytnuté z rozpočtů obcí

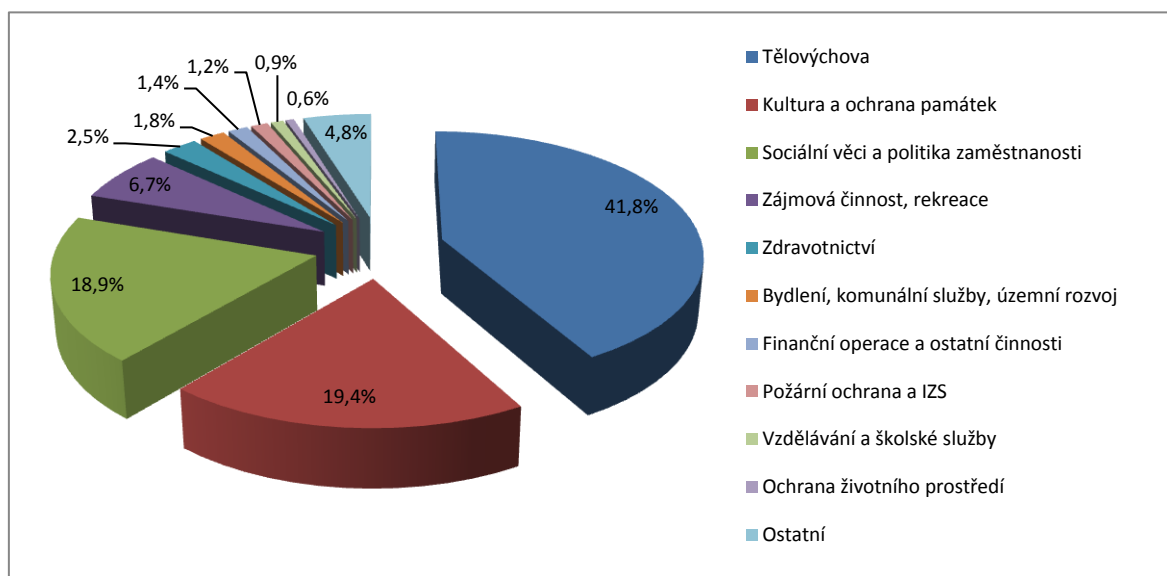
V následující tabulce je zachycen vývoj objemu dotací z rozpočtů obcí (kromě rozpočtu hlavního města Prahy) v letech 2007 – 2011.

Tab. 5: Vývoj objemu dotací z rozpočtů obcí

Sledovaný rok	Součet dotací (tis. Kč)	Meziroční změna (%)	Změna oproti roku 2007 (%)	Míra inflace oproti roku 2007 (%)
2007	3 165 378	×	×	×
2008	3 730 945	+ 17,87	+ 17,87	6,3
2009	2 672 417	– 28,37	– 15,57	7,3
2010	2 578 671	– 3,51	– 18,54	8,8
2011	2 727 343	+ 5,77	– 13,84	10,7

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2007, 2008, 2011

Největší objem dotací poskytnutých z rozpočtů obcí směřoval do oblasti „tělovýchova“ (41,8 % z celkového objemu dotací), „kultura a ochrana památek“ (19,4 %) a „sociální věci a politika zaměstnanosti“ (18,9 %).

Obr. 4: Dotace z rozpočtů obcí

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

5. 2. 5 Dotace poskytnuté ze státních fondů

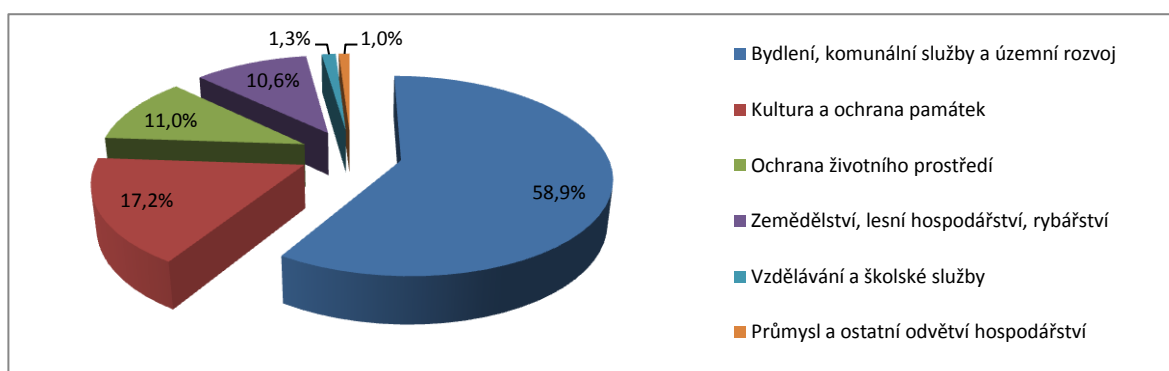
V následující tabulce je zachycen vývoj objemu dotací ze státních fondů v letech 2007 – 2011.

Tab. 6: Vývoj objemu dotací ze státních fondů

Sledovaný rok	Součet dotací (tis. Kč)	Meziroční změna (%)	Změna oproti roku 2007 (%)	Míra inflace oproti roku 2007 (%)
2007	300 252	×	×	×
2008	179 372	– 40,26	– 40,26	6,3
2009	225 256	+25,58	– 24,98	7,3
2010	573 991	+ 154,82	+ 91,17	8,8
2011	781 735	+ 36,19	+ 160,36	10,7

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2007, 2008, 2011

Největší objem dotací poskytnutých ze státních fondů směřoval do oblasti „bydlení, komunální služby a rozvoj územní samosprávy“ (58,9 % z celkového objemu dotací) a „kultura a ochrana památek“ (17,2 %). Hranici 10 % ještě překonala oblast „ochrana životního prostředí“ a „zemědělství, lesní hospodářství, rybářství“.³⁸

Obr. 5: Dotace ze státních fondů

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů 2011

³⁸ PROUZOVÁ, Z. a K. ALMANI TŮMOVÁ. Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2011. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2013 [vid. 2013-02-08]. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/3_rozbor_2011.pdf

6 Neziskové organizace a dosahování zisku

Je důležité si uvědomit, co je to výkonnost organizace a jak se tato výkonnost měří. Jak uvádí Drucker³⁹, efektivní vedoucí neziskových organizací si musí nejprve definovat její výkonnost. Teprve poté je možné rozhodnout, jak se výkonnost a výsledky budou měřit. Zisk není vždy jediným měřítkem výkonnosti. Drucker se zabývá otázkami, jak lze např. měřit výkonnost církve, pohotovostního oddělení či galerie. Efektivní neziskové organizace musí především vytvářet poptávku, např. získat stálé příznivce galerie, kteří tak mohou představovat kritérium pro hodnocení její výkonnosti.

Při stanovování kritérií výkonnosti se organizace musí vyvarovat dvěma nebezpečím. V první řadě musí své disponibilní zdroje směřovat do těch oblastí, které mohou přinést nějaké výsledky, tyto výsledky musí být reálné. Na druhou stranu by si neměla stanovovat velmi snadno dosažitelné výsledky, které nepřispívají k naplnění poslání organizace. Nezisková organizace by se neměla snažit za každou cenu směřovat svou činnost k tomu, aby získala finanční prostředky, to by mohlo vést k tomu, že poslání organizace najednou bude poněkud v ústraní.

6.1 Samofinancování neziskových organizací

Neziskové organizace se musí snažit získávat finanční prostředky i jinak, než jen z dotací (či několika málo zdrojů). Jednou z možností je samofinancování, tedy získávání finančních prostředků vlastní činností.

Je nutné od sebe odlišovat tyto pojmy:

- ekonomická činnost,
- hlavní a hospodářská (doplňková) činnost,
- doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně.⁴⁰

³⁹ DRUCKER, P. F. *Řízení neziskových organizací. Praxe a principy*, s. 98-99. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-38-1.

⁴⁰ FITŘÍKOVÁ, D., L. MUSILOVÁ. *Průvodce DPH u neziskových organizací*, s. 12-13. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6

Ekonomická činnost – ekonomickou činností se podle § 5 odst. 2 zákona o DPH rozumí: „...soustavná činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby, včetně důlní činnosti a zemědělské výroby a soustavné činnosti vykonávané podle zvláštních právních předpisů, zejména nezávislé činnosti vědecké, literární, umělecké, výchovatelské nebo učitelů, jakož i nezávislé činnosti lékařů, právníků, inženýrů, architektů, dentistů a účetních zalců. Za ekonomickou činnost se také považuje využití hmotného a nehmotného majetku za účelem získání příjmů, pokud je tento majetek využíván soustavně.“⁴¹ Tato definice je podstatná pro určení, zda je či není daný subjekt osobou povinnou k dani. Lze předpokládat, že neziskové organizace mohou vykonávat velké spektrum činností, přičemž podstatné je vykonávání této činnosti soustavně.

Hlavní a hospodářská (doplňková) činnost – neziskové subjekty mohou vykonávat hospodářskou (doplňkovou) činnost, která nějakým způsobem vychází z jejich statutu, stanov apod., tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních cílů neziskové organizace a je důležité ji účetně sledovat odděleně. Z hlediska DPH se uplatňují stejné principy u všech realizovaných plnění, bez ohledu na to, zda byla realizována v rámci hlavní či vedlejší činnosti. Pouze se určuje, zda se jedná o zdanitelná plnění, nebo plnění osvobozená od daně.

Doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně – vymezení tohoto pojmu je důležité pro posouzení výše obrátu pro registraci k DPH z důvodu překročení hranice obrátu (u neplátců) a pro zjištění správného postupu při výpočtu tzv. krátkého koeficientu (u plátců). Doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně není stejný pojem jako doplňková činnost. Doplňková činnost je pojem, který neziskové organizace používají pro vyjádření vedlejší hospodářské činnosti. Doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně není pro účely DPH přesně definována. U činností splňujících kritérium doplňkové činnosti je nutné prokázat, zda je tato činnost uskutečňována příležitostně či nikoliv. Za příležitostnou činnost je považována taková činnost, která není prováděna pravidelně a navíc ani neexistuje předpoklad její soustavnosti. Náklady i výnosy související s touto činností jsou zpravidla v porovnání s celkovými náklady a výnosy minimální.⁴²

⁴¹ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

⁴² FITŘÍKOVÁ, D., L. MUSILOVÁ. *Průvodce DPH u neziskových organizací*, s. 13-14. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6

7 Daň z přidané hodnoty u neziskových organizací

Každý z nás se s daní z přidané hodnoty (dále jen DPH) denně setkává, někdy si to možná ani neuvědomujeme. DPH je velmi spolehlivým příjmem do státního rozpočtu. Tato kapitola se bude zabývat problematikou DPH u neziskových organizací.

Co to vlastně DPH je? DPH lze charakterizovat asi takto: „*Daň z přidané hodnoty je daní nepřímou; plátcem je subjekt trhu (fyzická či právnická osoba), poplatníkem konečný spotřebitel. Daň z přidané hodnoty zdaňuje vždy pouze tu hodnotu, která byla v příslušné fázi výroby (produkce) či poskytování služeb přidána k ceně vstupů, tedy hodnotu přidanou zpracováním.*“⁴³

7.1 Předmět daně z přidané hodnoty

Předmět daně je specifikován v § 2 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „zákon o DPH“). Předmětem daně je:

- dodání zboží nebo převod nemovitosti anebo přechod nemovitosti v dražbě za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti (s místem plnění v tuzemsku),
- poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti (s místem plnění v tuzemsku),
- pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie za úplatu, uskutečněné osobou povinnou k dani (v tuzemsku) v rámci uskutečňování ekonomické činnosti či právnickou osobou, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, a pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou, která není povinná k dani,
- dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.⁴⁴

⁴³ PELC, V. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*, s. 37. Praha: C. H. Beck, 2010, 1. vyd. ISBN 978-80-7400-190-1

⁴⁴ *Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty* [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

7.2 Osoby povinné k dani, osoby vyjmuté z okruhu osob povinných k dani

Vymezení osoby povinné k dani nalezneme v § 5 odst. 1 zákona o DPH. Osobou povinnou k dani je fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti a právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti.

Osoby vyjmuté z okruhu osob povinných k dani jsou uvedeny v § 5 odst. 3 zákona o DPH. Mezi tyto osoby patří: stát, kraje, obce, organizační složky státu, krajů a obcí, dobrovolné svazky obcí, hlavní město Praha a jeho městské části a další právnické osoby, které byly založeny nebo zřízeny podle zvláštního předpisu. Tyto osoby se nepovažují za osoby povinné k dani, a to ani tehdy, vybírají-li za výkon svých působností úplatu. Pokud by docházelo k výraznému narušování hospodářské soutěže, považuje se tato osoba rozhodnutím příslušného orgánu (Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže) za osobu povinnou k dani.⁴⁵

7.3 Osoby osvobozené od uplatňování daně

Osoba povinná k dani, která je osvobozená od uplatňování daně, je uvedena v § 6 zákona o DPH a je to osoba, která má sídlo nebo místo podnikání v tuzemsku, pokud její obrat nepřesáhne částku 1.000.000 Kč za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců (předpokládá se, že tato hranice bude s účinností k 1. 1. 2015 snížena na částku 750.000 Kč). Obratem se rozumí „*souhrn úplat bez daně, včetně dotace k ceně, které osobě povinné k dani náleží za uskutečněná plnění, kterými jsou dodání zboží, převod nemovitosti a poskytnutí služby, s místem plnění v tuzemsku*“⁴⁶, tyto úplaty musí být za:

- zdanitelné plnění,
- plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně,

⁴⁵ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

⁴⁶ tamtéž

- plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně podle § 54 - § 56 (finanční činnosti, pojišťovací činnosti a převod a nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor a nájem dalších zařízení), jestliže nejsou doplňkovou činností uskutečňovanou příležitostně.⁴⁷

7. 3. 1 Plnění osvobozená od DPH bez nároku na odpočet daně

Při splnění stanovených podmínek jsou podle § 51 zákona o DPH od daně bez nároku na odpočet daně osvobozena tato plnění:

- poštovní služby,
- rozhlasové a televizní služby,
- finanční činnosti,
- pojišťovací činnosti,
- převod a nájem pozemků, staveb a nebytových prostor, nájem dalších zařízení,
- výchova a vzdělávání,
- zdravotnické služby a dodání zdravotního zboží,
- sociální pomoc ad.⁴⁸

Vzhledem k zaměření této práce je nutné vymezit oblast vzdělávání. Výchovou a vzděláváním se pro účely zákona o DPH rozumí výchovná a vzdělávací činnost, školské služby, jazykové vzdělávání, rekvalifikace, vzdělávací a volnočasové aktivity.

Od DPH bez nároku na odpočet jsou osvobozeny následující činnosti:

- výchovná a vzdělávací činnost poskytovaná v mateřských školách, základních školách, středních školách, konzervatořích, vyšších odborných školách, základních uměleckých školách a jazykových školách, které mají právo státní jazykové zkoušky (tato zařízení musí být zapsaná ve školském rejstříku),
- výchovná a vzdělávací činnost v rámci povinné školní docházky ve školách nezapsaných ve školském rejstříku, pokud plnění povinné školní docházky povolil ministr

⁴⁷ *Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty* [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

⁴⁸ tamtéž

školsství, mládeže a tělovýchovy (např. zahraniční školy zřízené na území České republiky),

- výchovná a vzdělávací činnost v rámci praktického vyučování či praktické přípravy,
- vzdělávací činnost poskytovaná na vysokých školách,
- školské služby poskytované ve školských zařízeních, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí (např. školská poradenská zařízení, školská ubytovací zařízení, zařízení školního stravování apod.),
- jazykové vzdělávání,
- výchovné, vzdělávací a volnočasové aktivity poskytované dětem a mládeži příspěvkovými organizacemi a nestátními neziskovými organizacemi dětí a mládeže.⁴⁹

Pro účely této diplomové práce je důležité rozvést otázku školního stravování. Plněním, které je osvobozené od daně bez nároku na odpočet, je „*poskytování školního stravování, kterým se rozumí stravovací služba pro děti, žáky a studenty zabezpečovaná zařízením školního stravování*“.⁵⁰ Zařízením školního stravování se rozumí školní jídelna, školní jídelna – vývařovna a školní jídelna – výdejna. Osvobozená jsou plnění v rámci uskutečňování činnosti, které provádí školní jídelna připravující a sama vydávající jídlo, příp. která připravuje jídlo, které vydává školní jídelna – výdejna. Poskytuje-li stravovací zařízení služby pedagogům, zaměstnancům a osobám samotného zařízení školního stravování, nejde o školské služby a plnění nejsou osvobozena od daně. V případě, že je školní stravování zabezpečeno jinou osobou poskytující stravovací služby, také se nejedná o školské služby a služba není osvobozena od daně.⁵¹

7.3.2 Plnění osvobozená od DPH s nárokem na odpočet daně

Plnění osvobozená od DPH s nárokem na odpočet daně představují „dvojí výhodu“. Za prvé jsou primárně od DPH osvobozena, tzn., že se z těchto plnění neodvádí DPH, a za druhé vzniká nárok na odpočet, tzn., že se tato daň může uvést jako daň na vstupu a může tak navíc snižovat výslednou daňovou povinnost.

⁴⁹ PELC, V. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*, s. 42-49. Praha: C. H. Beck, 2010, 1. vyd. ISBN 978-80-7400-190-1

⁵⁰ tamtéž, s. 45

⁵¹ tamtéž, s. 46

Podle § 63 zákona o DPH jsou při splnění stanovených podmínek od daně s nárokem na odpočet daně osvobozena tato plnění:

- dodání zboží do jiného členského státu,
- pořízení zboží z jiného členského státu,
- vývoz zboží,
- poskytnutí služby do třetí země ad.⁵²

7.4 Základ daně a výpočet daně

Správně stanovený základ daně a správně uplatněný daňový režim jsou bezpodmínečně nutné pro bezchybný výpočet daně. Hodnota základu daně má rozhodující vliv pro výpočet DPH na výstupu, uvádění daného údaje v daňové evidenci a pro sestavení daňového přiznání.⁵³

Základ daně je definován v § 36 odst. 1 zákona o DPH: „*Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátce za uskutečněné zdanitelné plnění, včetně částky na úhradu spotřební daně od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto zdanitelné plnění.*“⁵⁴

Základ daně dále zahrnuje např. tyto položky:

- spotřební daň, pokud zákon nestanoví jinak,
- cla, daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv,
- dotace k ceně,
- při poskytování služby také materiál přímo související s poskytovanou službou,
- vedlejší výdaje (především náklady na balení, přepravu, pojištění a provize) ad.⁵⁵

⁵² Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

⁵³ FITŘÍKOVÁ, D., L. MUSILOVÁ. *Průvodce DPH u neziskových organizací*, s. 154. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6

⁵⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

⁵⁵ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

V zásadě se setkáváme s dvěma variantami výpočtu, a to s metodou „zdola“ nebo metodou „shora“. Volba způsobu výpočtu závisí na tom, jak je sjednána cena za zdanitelné plnění. V praxi se většinou setkáváme s metodou výpočtu „zdola“. Princip je jednoduchý. Cena za plnění je zpravidla sjednávána na úrovni bez daně, tzn., že je stanoven základ daně představující částku neobsahující daň. Ta se k základu daně dopočítá. Metoda „shora“ se používá, pokud částka za plnění daň již obsahuje, pak je nutné dopočítat základ daně, tzn. celkovou částku včetně daně snížit o vypočtenou výši daně.⁵⁶

7.5 Nárok na odpočet daně

Nárok na odpočet daně není povinností, ale právem plátce daně. Neuplatní-li plátce daně nárok na odpočet, nedochází k porušování zákona, nýbrž se tento neziskový subjekt vzdal svého práva a připravil se tak o možné finanční prostředky.

Základním předpokladem vzniku nároku na odpočet daně je skutečná realizace dodání zboží, poskytnutí služby nebo převodu nemovitostí s místem plnění v tuzemsku. Toto musí být uskutečněno ve prospěch plátce a ten musí své právo na odpočet uplatnit. Toto plnění nazýváme zdanitelným plněním. Uplatnění nároku na odpočet je dále podmíněno použitím přijatého zdanitelného plnění k ekonomickým činnostem, při nichž má plátce nárok na odpočet daně. Plátcům daně mají nárok na odpočet v plné výši u zdanitelných plnění, která použijí v rámci své ekonomické činnosti a k uskutečňování výhradně těch plnění, která jsou uvedena v § 72 zákona o DPH. Přijatá zdanitelná plnění jsou zpravidla použita k uskutečňování různých plnění – těch, která zakládají nárok na odpočet daně a těch, která jsou osvobozena od daně bez nároku na odpočet. Může se stát, že konkrétní přijaté plnění není možné přiřadit pouze k jednomu konkrétnímu plnění (např. spotřeba vody, plynu apod.). Neziskový subjekt se často dostane do situace, kdy zdanitelné plnění použije nejen k uskutečňování ekonomických činností, které jsou předmětem daně, ale i činností, které s ekonomickou činností nesouvisí, příp. z jiného důvodu nejsou předmětem daně. V těchto situacích musí provést tzv. poměrování nároku na odpočet daně.⁵⁷

⁵⁶ FITŘÍKOVÁ, D., L. MUSILOVÁ. *Průvodce DPH u neziskových organizací*, s. 159-162. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6

⁵⁷ tamtéž, s. 197-201

Aby mohla organizace uplatnit právo na odpočet daně, musí být splněny tyto podmínky:

- přijatá zdanitelná plnění použije plátce v rámci své ekonomické činnosti,
- nárok je plátce oprávněn uplatnit jen ve výši daně,
- nárok na odpočet je plátce oprávněn uplatnit nejdříve ve zdaňovacím období, ve kterém jsou splněny podmínky pro uplatnění nároku na odpočet daně,
- nárok na odpočet vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti zakládající povinnost přiznat daň,
- nárok na odpočet plátce prokazuje daňovým dokladem.

Přijatá zdanitelná plnění lze podle výše nároku na odpočet rozdělit do tří skupin:

1. přijatá zdanitelná plnění, u kterých má plátce nárok na odpočet daně v **plné výši**,
2. přijatá zdanitelná plnění, u kterých má plátce nárok na odpočet daně v **krácené výši** (nárok na odpočet daně se zkracuje pomocí tzv. krátícího koeficientu),
3. přijatá zdanitelná plnění, u kterých plátce musí respektovat **zákaz odpočtu daně** (výčet těchto plnění je uveden v § 51 zákona o DPH).

Pokud plátce použije přijatá zdanitelná plnění pro účely zakládající nárok na odpočet i pro jiné účely, je povinen uplatnit nárok na odpočet daně pouze v určité části:

1. uplatnění **odpočtu v poměrné výši** – pokud přijaté zdanitelné plnění organizace použijí vedle své ekonomické činnosti také pro činnost, která s ní nesouvisí, příp. není předmětem daně z jiného důvodu (§ 75 zákona o DPH),
2. uplatnění **odpočtu v krácené výši** – pokud přijaté zdanitelné plnění organizace použijí v rámci své ekonomické činnosti, a to zároveň pro uskutečnění plnění zakládajících nárok na odpočet daně v plné výši a pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně (§ 76 zákona o DPH),
3. při uplatnění nároku na odpočet daně jsou subjekty **povinny oba způsoby kombinovat** – nejprve se provede výpočet poměrné výše nároku na odpočet, poté se uplatní nárok na odpočet v krácené výši; takto stanovenou poměrnou část odpočtu daně subjekt použije k uskutečnění těch plnění, kde je povinen zkracovat nárok na odpočet.⁵⁸

⁵⁸ FITŘÍKOVÁ, D., L. MUSILOVÁ. *Průvodce DPH u neziskových organizací*, s. 159-162. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6

8 Charakteristika organizace

Město Chřibská leží v nejzápadnější části Lužických hor, v jižní části Šluknovského výběžku. Chřibská leží na území Chráněné krajinné oblasti Lužické hory a svým západním okrajem na územích Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce a Národního parku České Švýcarsko. V současné době má Chřibská okolo 1 400 obyvatel.⁵⁹

Budova, která stojí dodnes a dodnes slouží jako škola, byla 12. září 1909 slavnostně vysvěcena a nesla název „Volks und Bürgerschule – Kaiser Franz Josef“ („Národní a měšťanská škola císaře Františka Josefa“). Škola byla původně pouze německá, po vzniku Československé republiky (1918) byla v roce 1919 otevřena dvoutřídní česká škola. V září roku 1938 byla česká škola uzavřena a zrušena. Po dobu okupace zde byla opět pouze německá škola. Po druhé světové válce byla školní budova předána do českých rukou.

Přehled názvů škol od roku 1908 do současnosti

1908 – 1939	Volks-Bürgerschule / Česká škola národní
1939 – 1945	Volks-Hauptschule
1945 – 1948	Obecná a měšťanská škola
1948 – 1952	Národní škola / Střední škola
1952 – 1962	Osmiletá střední škola
1962 – 1993	Základní devítiletá škola
1993 – 2007	Základní škola
2007 – 2008	Základní a Mateřská škola
2008 – současnost	Základní škola a mateřská škola Tadeáše Haenkeho ⁶⁰

V roce 2006 bylo uvedeno do provozu sportovní Oranžové hřiště. Na jeho vybudování přispěla Nadace ČEZ částkou 2.000.000 Kč. Hřiště je možné využít pro míčové hry, např. pro fotbal. Město pak z vlastních prostředků rozšířilo hřiště o prostor pro atletiku.⁶¹

⁵⁹ *Vítejte v městě Chřibská* [online]. Město Chřibská, 2013 [vid. 2013-04-03]. Dostupný z: <http://www.chribska.cz/>

⁶⁰ NAVRÁTIL, J. *Historie školství ve Chřibské* [online]. Základní škola Chřibská, 2013 [vid. 2013-04-03]. Dostupný z: <http://www.zs-chribska.cz/index.php?nid=6375&lid=cs&oid=1102933>

⁶¹ *Oranžové hřiště ZŠ Chřibská* [online]. Nadace ČEZ, 2013 [vid. 2013-04-03]. Dostupný z: <http://www.nadacecez.cz/cs/projekty/oranzova-hriste/vsechna-hriste/58.html>

Obr. 6: Současná podoba školy včetně nově vybudovaného víceúčelového hřiště

Zdroj: <http://www.nadacecz.cz/cs/projekty/oranzova-hriste/vsechna-hriste/58.html>

8. 1 Financování ZŠ a MŠ Tadeáše Haenkeho Chřibská

Veškerá čísla, která budou v diplomové práci použita, jsou založena na skutečnosti, ale přepočítána koeficientem, resp. koeficienty z důvodu ochrany organizace.

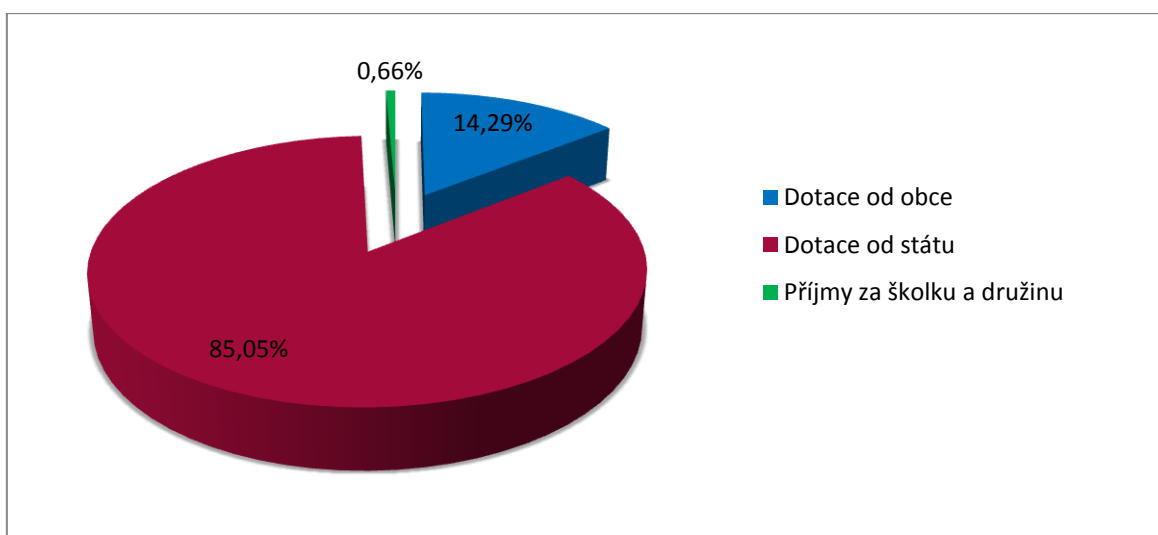
ZŠ a MŠ Tadeáše Haenkeho Chřibská je (státní) příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Chřibská.

Mezi pravidelné měsíční příjmy organizace patří dotace ze státního rozpočtu, dotace od obce a příspěvky od dětí za mateřskou školu a družinu. Následující tabulka představuje přehled finančních prostředků, které má organizace měsíčně k dispozici.

Tab. 7: Základní zdroje financování organizace

Příjem	Částka	Podíl na celkovém příjmu
Dotace ze státního rozpočtu	1.000.000,--	85,05 %
Dotace od obce	168.000,--	14,29 %
Příjmy za školku a družinu	7.800,--	0,66 %
Celkem / měsíc	1.175.800,--	100,00 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů organizace

Obr. 7: Podíl jednotlivých zdrojů financování

Zdroj: vlastní zpracování

Největším finančním zdrojem pro organizaci jsou dotace ze státního rozpočtu, které představují částku 12.000.000 Kč za rok, na každý měsíc tak připadá 1.000.000 Kč. Dotace ze státního rozpočtu tvoří 85,05 % celkových příjmů organizace. Z toho je patrné, že tato organizace je typickou státní neziskovou organizací. Dotace ze státního rozpočtu jsou určeny na úhradu mezd zaměstnanců, pracovních oděvů, učebních pomůcek, vzdělávání pedagogických pracovníků apod. Dotace je účelová, organizace ji může použít jen na určené výdaje a musí ji vyčerpat v průběhu jednoho kalendářního roku. Pokud by dotaci nevyčerpal, musela by nevyužité prostředky vrátit. Druhým důležitým zdrojem financování jsou dotace poskytnuté od obce (která je zřizovatelem organizace), které měsíčně představují

částku 168.000 Kč, tedy 14,29 % z celkových příjmů, a slouží k úhradě nákladů spojených s běžným provozem organizace – k úhradě energií, telekomunikačních služeb apod. Třetím, takřka zanedbatelným příjmem jsou měsíční příspěvky od dětí za mateřskou školu a školní družinu ve výši cca 7.800 Kč měsíčně, které představují na celkových příjmech podíl pouhých 0,67 %. Tento příjem slouží také k financování provozních nákladů.

Výše uvedené příjmy jsou pravidelně se opakující příjmy organizace. Slouží k úhradě nezbytných nákladů spojených především s provozem školy a mzdami zaměstnanců. Nepočítají s dalšími náklady, které mohou organizaci vzniknout. Příkladem jsou učebnice, jejichž neustálá obnova tak není možná. Je pochopitelné, že organizace hledá další možné zdroje financování. Jako příspěvková organizace může provozovat vedlejší hospodářskou činnost, která pro ni představuje nezanedbatelný příjem sloužící k úhradě dalších nákladů, které nepokrývají již zmíněné zdroje.

Vybraná organizace v rámci vedlejší hospodářské činnosti provozuje školní jídelnu (na tuto činnost má živnostenské oprávnění), kde vaří obědy nejen pro žáky, ale také pro zaměstnance a cizí strávníky. Stravovací služba pro žáky zabezpečovaná zařízením školního stravování patří do plnění, která jsou osvobozená od DPH bez nároku na odpočet daně (podrobněji viz podkapitola 7. 3. 1). Komplikace organizaci nastává v okamžiku, kdy poskytuje obědy zaměstnancům školy a cizím strávníkům. Tato plnění od DPH osvobozena nejsou, takže je nutné sledovat jejich roční výši z důvodu případného překročení obrátu 1.000.000 Kč, kdy by se organizace stala povinně plátcem DPH. Organizace se v současné době pomalu blíží zmíněné hranici. Pokud by vešla v platnost novela zákona o DPH (předpokládá se nabytí účinnosti od 1. 1. 2015), která počítá se snížením hranice z 1.000.000 Kč na 750.000 Kč, stala by se organizace plátcem DPH i za stávající situace.

Měli bychom se zamyslet nad dvěma otázkami:

1. pokud je organizace neplátcem DPH (její obrat za posledních 12 kalendářních měsíců byl nižší než 1.000.000 Kč), zda je možné obrat a tedy i zisk ještě zvýšit, aniž by byla hranice 1.000.000 Kč překročena,
2. pokud by se organizace stala plátcem DPH, jaké by to pro ni mělo důsledky.

9 Vedlejší hospodářská činnost

Tato kapitola poskytne podrobnou analýzu současného stavu v organizaci. Pro účely zhodnocení současného stavu je vycházeno z dat z roku 2012.

Prostředky, které organizace získá ekonomickou činností (provozováním školní jídelny), rozlišuje podle toho, zda jsou to plnění přijatá od žáků či ostatních strávníků. Podle zákona o DPH jsou plnění přijatá od žáků osvobozena od DPH bez nároku na odpočet, ostatní plnění jsou zdanitelná. Větší problém představují vstupy, které slouží k vytvoření výstupu v rámci ekonomické činnosti. Uvědomme si, že pomocí vstupů je vytvořen výstup, ze kterého plynou plnění jak zdanitelná, tak osvobozená od DPH bez nároku na odpočet. Jako neplátce organizace hradí DPH jako součást ceny nakupovaných vstupů. V okamžiku, kdy by se stala plátcem, bude ze zdanitelných plnění (tedy kromě těch přijatých od žáků) muset odvádět DPH. Zároveň bude moci uplatňovat daň na vstupu, ale pouze v částečné výši.

9.1 Stravování v roce 2012

Organizace nabízí obědy čtyřem skupinám strávníků:

1. žáci,
2. zaměstnanci školy,
3. bývalí zaměstnanci školy – důchodci,
4. cizí stravníci.

Cenová kalkulace jednoho oběda:

Potraviny	31,00 Kč
Mzdy	10,50 Kč
Elektrická energie	5,60 Kč
Vodné	1,10 Kč
Plyn	3,10 Kč
Čisticí prostředky	0,70 Kč
Celkem	52,00 Kč

Každá skupina strávníků platí za oběd jinou částku:

1. žáci – oběd platí v ceně potravin⁶² **31 Kč / oběd**
2. zaměstnanci – oběd platí v ceně potravin, je jim přispíváno částkou 10 Kč / oběd z fondu kulturních a sociálních potřeb – FKSP **21 Kč / oběd**
3. bývalí zaměstnanci – důchodci – oběd platí v plné výši, je jim přispíváno částkou 10 Kč / oběd z fondu kulturních a sociálních potřeb – FKSP **42 Kč / oběd**
4. cizí strávníci – platí oběd v plné výši **52 Kč / oběd**

9. 1. 1 Přehled vydaných obědů a tržeb v roce 2012

Následující tabulka nabízí přehled vydaných obědů za rok 2012.

Tab. 8: Přehled obědů v roce 2012

Měsíc	Počet obědů				Celkem
	Žáci	Zaměstnanci	Důchodci	Cizí strávníci	
leden	1 742	434	104	1 561	3 841
únor	1 203	332	106	1 480	3 121
březen	1 759	456	95	1 566	3 876
duben	1 321	336	91	1 290	3 038
květen	1 675	420	98	1 431	3 624
červen	1 553	410	91	1 453	3 507
červenec	20	33	35	482	570
srpen	23	55	14	279	371
září	1 536	408	81	1 324	3 349
říjen	1 670	434	87	1 479	3 670
listopad	1 815	476	105	1 549	3 945
prosinec	1 102	316	76	999	2 493
Celkem	15 419	4 110	983	14 893	35 405

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů organizace

⁶² Úplata za školní stravování je dána finančním normativem, který je stanoven v rozpětí finančních limitů uvedených v příloze č. 2 vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů

Následující tabulka nabízí přehled tržeb za obědy v roce 2012. Vzhledem k tomu, že plnění za obědy pro žáky jsou osvobozená od DPH bez nároku na odpočet (podrobně viz podkapitola 7. 3. 1), nejsou v tabulce vůbec uvedena. Pro účely zjištění obrátu jsou podstatná zdanitelná plnění.

V tabulce jsou použity následující ceny obědů (viz cenová kalkulace):

1. zaměstnanci: **21 Kč / oběd**,
2. bývalí zaměstnanci – důchodci: **42 Kč / oběd**,
3. cizí strávníci: **52 Kč / oběd**.

K jednotlivým položkám se došlo prostým vynásobením počtu obědů z předcházející tabulky a příslušné ceny oběda.

Tab. 9: Tržby za rok 2012 v rámci vedlejší hospodářské činnosti

Měsíc	Tržby (Kč)			Celkem (Kč)
	Zaměstnanci	Důchodci	Cizí strávníci	
leden	9.114,--	4.368,--	81.172,--	94.654,--
únor	6.972,--	4.452,--	76.960,--	88.384,--
březen	9.576,--	3.990,--	81.432,--	94.998,--
duben	7.056,--	3.822,--	67.080,--	77.958,--
květen	8.820,--	4.116,--	74.412,--	87.348,--
červen	8.610,--	3.822,--	75.556,--	87.988,--
červenec	693,--	1.470,--	25.064,--	27.227,--
srpen	1.155,--	588,--	14.508,--	16.251,--
září	8.568,--	3.402,--	68.848,--	80.818,--
říjen	9.114,--	3.654,--	76.908,--	89.676,--
listopad	9.996,--	4.410,--	80.548,--	94.954,--
prosinec	6.636,--	3.192,--	51.948,--	61.776,--
Celkem	86.310,--	41.286,--	774.436,--	902.032,--

Zdroj: vlastní zpracování na základě podkladů organizace

9.2 Analýza současné situace

Je nutné si uvědomit, jakých činností by se případné placení DPH týkalo. Jedná se o příspěvkovou organizaci, jejíž hlavní náplní je vzdělávací činnost dětí. Veškeré příjmy, které by z této činnosti plynuly – tj. školní jídelna, školní družina, zájmové kroužky, příp. další činnosti – jsou osvobozenými činnostmi a netýká se jich placení DPH. Pouze u některých z činností lze očekávat, že by příjmy z nich plynoucí od DPH osvobozeny nebyly. Především to budou zčásti školní jídelna, kde se kromě žáků stravují zaměstnanci školy a cizí strážníci. Okrajově bude neosvobozeným příjmem pronájem prostor školy (např. tělocvičny). Pouze tato neosvobozená činnost může způsobit, že se organizace stane plátcem DPH.

Provoz organizace financuje obec ze svého rozpočtu. Z této částky jsou zčásti financovány také režijní náklady na provoz školní jídelny (elektrická energie, vodné, plyn a ostatní provozní náklady). Mzdy jsou, stejně jako mzdy ostatních zaměstnanců, hrazeny z dotace ze státního rozpočtu. Skutečné náklady, které organizace musí hradit ze svých zdrojů, jsou tvořeny pouze náklady na nákup potravin. Příjmy, které organizace má nad tuto částku, jsou pro ni ziskem. Pokud by školní jídelna vařila více obědů za vyšší cenu (pro cizí strážníky), mohla by dosahovat vyšších zisků a získávat tak dodatečné finanční prostředky na úhradu nákladů, které nejsou pokryty dotací. Na druhou stranu musí organizace počítat s daňovými dopady, které mohou vyšší zisky vyvolat.

9.2.1 Situace v roce 2012

Organizace nyní dosahuje téměř limitu, po jehož překročení by se povinně stala plátcem DPH. Při zvyšování počtu obědů pro cizí strážníky (čímž by se zvyšovaly neosvobozené příjmy) by tento limit překročila. V roce 2012 byly neosvobozené příjmy organizace ve výši 902.032 Kč (viz tab. 9). Organizace měla „rezervu“ 97.968 Kč do částky 1.000.000 Kč, po jejímž překročení by se stala povinně plátcem DPH. Pomineme nyní skutečnost, že objem obědů se v každém roce může měnit (dle hospodáře školy je tento objem stabilní, bez výraznějších výkyvů) a také možné mimořádné zisky (pronájem prostor školy). Pro naše výpočty jsou důležití cizí strážníci, jak již bylo uvedeno výše – budeme počítat cenu jednoho oběda v částce 52 Kč. Organizaci chybělo do překročení obrátu

1.000.000 Kč 1 884 obědů (97 968 / 52). Školní jídelna vaří cca 220 dnů v roce (to je dáno např. obdobím letních prázdnin, kdy školní jídelna není po celou dobu v provozu). Při průměrných 220 dnech uvaří školní jídelna denně průměrně 68 obědů pro cizí strávníky (14 893 / 220). Rezerva 1 884 obědů v minulém roce představuje 8,56 obědů denně (1 884 / 220). Tento údaj navíc nezohledňuje další, např. mimořádné příjmy, bere v úvahu pouze obědy pro cizí strávníky. Jakákoli podstatnější změna v počtu obědů bude vést k překročení obrátu 1.000.000 Kč a k tomu, že se organizace stane plátcem DPH.

9. 2. 2 Kapacita organizace

Před provedením výpočtů a návrhů možných řešení je nutné zabývat se otázkou současných kapacitních možností organizace. Zde narážíme na poměrně vážný problém. Školní jídelna vaří maximální možné množství obědů. Dle informací organizace nepomůže ani přijmutí další pracovní síly. Školní jídelna je omezena prostory a vybavením a potýká se s problémem, kdy musí nově přichozí strávníky, kteří by se chtěli ve školní jídelně stravovat, odmítat s tím, že kapacita jim již nepovoluje další pravidelné strávníky přijmout. Na jednu stranu školní jídelna optimálním způsobem využívá svoji kapacitu, na druhou stranu nám to neumožňuje dále pracovat se stávající kapacitou jídelny. Pokud by organizace chtěla zvyšovat počet strávníků, bylo by nutné se zřizovatelem organizace tuto otázku důkladně prodiskutovat a řešit rozšíření stávajících prostor školní jídelny. Řešení této otázky není podstatou této práce. Proto budeme vycházet z předpokladu, že kapacita školní jídelny je „neomezená“ a organizace může uspokojit veškerou poptávku. Samozřejmě i v případě, že by došlo k rozšíření stávajících prostor školní jídelny, bude školní jídelna opět řešit otázku omezené kapacity a jejího optimálního využití, od této skutečnosti nyní upustíme a provedeme návrhy možných řešení v teoretické rovině. Nemůžeme stanovit počet strávníků, který by byl pro organizaci optimální, ale namodelujeme dvě situace a jejich dopady na organizaci.

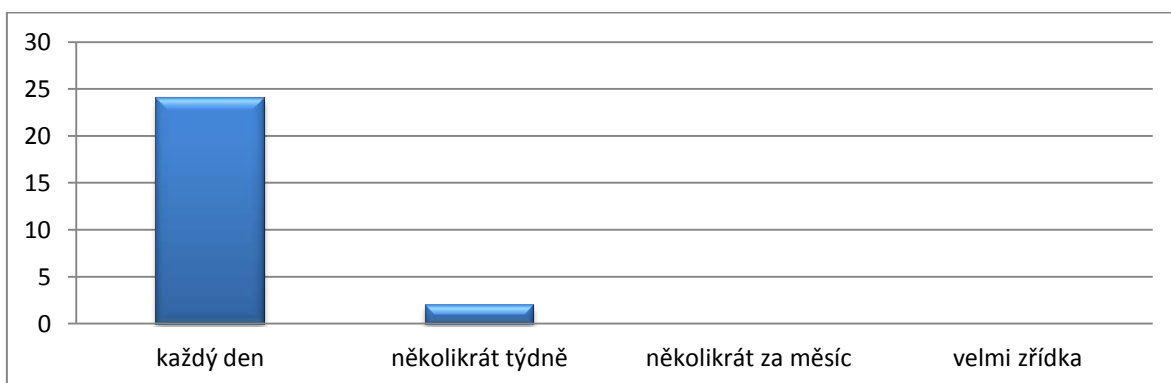
9. 2. 3 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo do této práce zařazeno z důvodu zjištění, jak školní jídelnu vnímají ti, kterých se celá situace týká – samotní strávníci. Dotazník byl zaměřen na četnost a

důvody stravování ve školní jídelně, spokojenost se skladbou obědů, ale také na to, jak by strávníci reagovali na zvýšení ceny oběda a zda již doporučili či by doporučili stravování ve školní jídelně rodině, známým apod. Pro organizaci jsou rozhodující příjmovou skupinou cizí strávníci. Dotazník byl specifikován na konkrétní skupinu respondentů – počet těch, kteří mohli na otázky odpovědět, byl značně omezen. V roce 2012 vydala školní jídelna cizím strávníkům 14 893 obědů – průměrně 68 obědů denně. Dotazník vyplnilo 26 strávníků. Výsledky jsou ve většině otázek velmi jednoznačné – lze konstatovat, že i takto malý vzorek respondentů má pro účely této práce potřebnou vypovídací schopnost.

Otázka č. 1: Jak často se stravujete v této jídelně (přímo v jídelně, jídlonosič)?

Odpověď „každý den“ označilo 24 dotázaných, odpověď „několikrát týdně“ označili 2 dotázaní. Odpověď „několikrát za měsíc“ a „velmi zřídka“ neoznačil nikdo. Většina dotázaných se v jídelně stravuje denně, což signalizuje stabilní počet strávníků a pro organizaci pravidelný příjem. Ze zkušenosti organizace dochází k „sezónním“ výkyvům např. v období prázdnin.

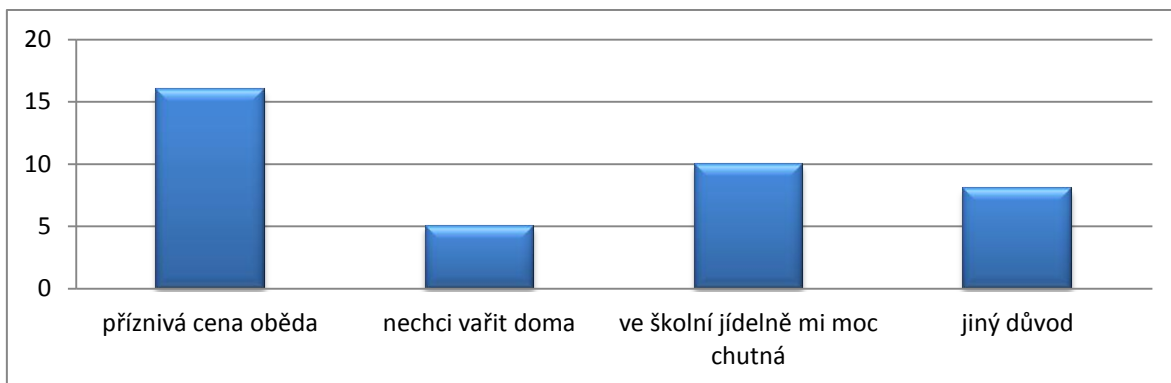
Obr. 8: Otázka č. 1: Jak často se stravujete v této jídelně?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Proč se stravujete ve školní jídelně?

U této otázky mohli dotázaní označit více odpovědí, navíc jim byla ponechána možnost uvedení jiných než vyjmenovaných důvodů. Odpověď „příznivá cena oběda“ označilo 16 dotázaných, odpověď „nechci doma vařit“ 5 dotázaných, odpověď „ve školní jídelně mi moc chutná“ 10 dotázaných a další důvody uvedlo 8 dotázaných. Mezi těmito důvody se objevili např. odpovědi: „lehce stravitelné“, „jsem pracující“ nebo „nedostatek času“. Je

zřejmě, že hlavním motivem pro strávníky je příznivá cena oběda. To je pochopitelné. Pro většinu strávníků je mnohem jednodušší a výhodnější jít na oběd do školní jídelny, než vařit doma s ohledem na náklady a čas, které v porovnání s cenou oběda ve školní jídelně budou pravděpodobně podstatně vyšší, zvláště, je-li v domácnosti jednotlivec.

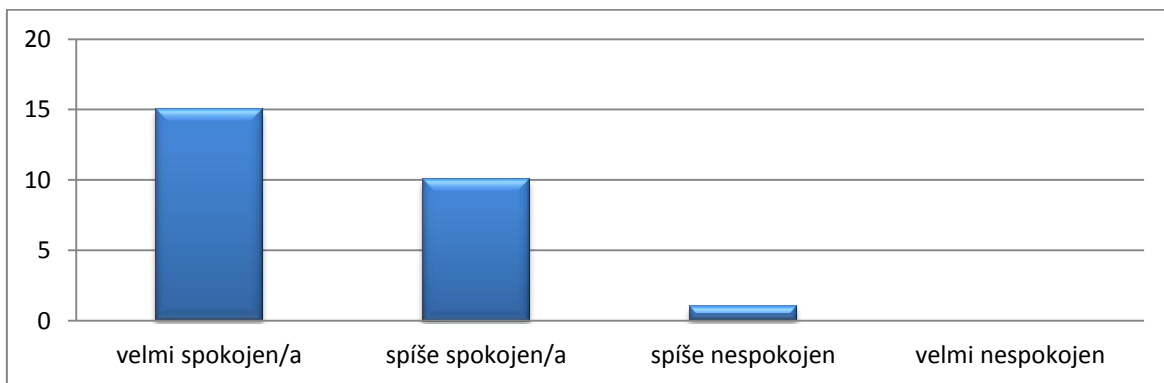

Obr. 9: Otázka č. 2: Proč se stravujete ve školní jídelně?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Jak jste spokojen/a se skladbou obědů?

Především pro samotnou školní jídelnu může být velmi potěšující, že téměř všichni dotázaní jsou spokojeni se skladbou obědů. Odpověď „velmi spokojen/a“ vybralo 15 dotázaných a odpověď „spíše spokojen/a“ 10 dotázaných. Pouze jednou se objevila odpověď „spíše nespokojen/a“. Odpověď „velmi nespokojen/a“ nevybral nikdo. Odpovědi na tuto otázku lze vztáhnout i k první otázce. Je pravděpodobné, že strávníci se ve školní jídelně budou stravovat pravidelně (každý den) v případě, že jsou zde spokojeni.

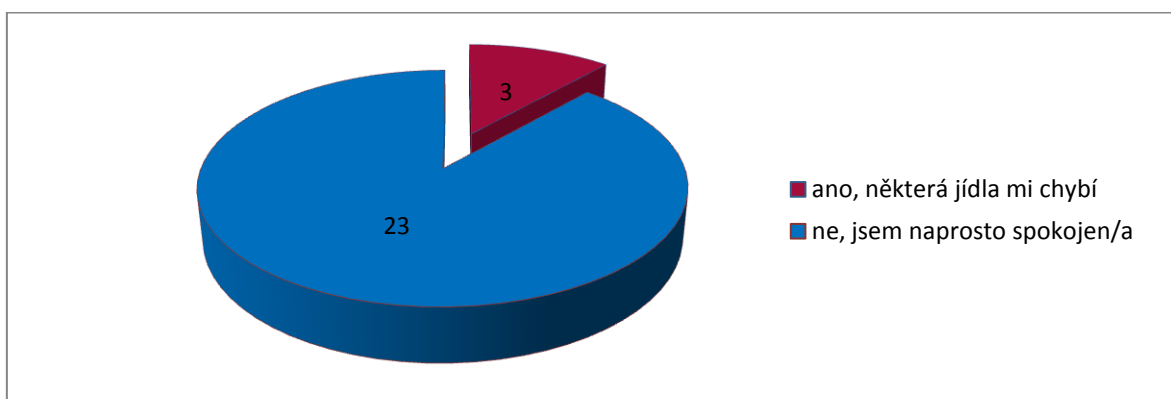

Obr. 10: Otázka č. 3: Jak jste spokojen/a se skladbou obědů?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Uvítal/a byste rozšíření jídelníčku o některá jídla?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda a jaké návrhy na rozšíření jídelníčku strávnicki mají. Byl jim ponechán zcela volný prostor na uvedení jídel, která jim chybí. Výsledky této otázky nejsou s ohledem na předchozí otázku překvapivé – většina strávníků neměla žádný návrh na rozšíření jídelníčku. Odpověď „ne, jsem naprosto spokojen/a“ vybralo 23 dotázaných. Pouze 3 dotázaní odpověděli „ano, některá jídla mi chybí“. Byl dán i konkrétní návrh na rozšíření jídelníčku, a to o zeleninová jídla a cizí kuchyni. Právě tyto odpovědi byly při vytváření dotazníku očekávány mnohem více, na druhou stranu jsou výsledky pro školní jídelnu velmi pozitivní a ukazují, že není potřeba nic podstatného měnit. Naopak je možné, že změna jídelníčku by pro mnohé z nich mohla být odrazující, nikoliv motivující využívat služeb školní jídelny více, případně ji dále doporučovat.

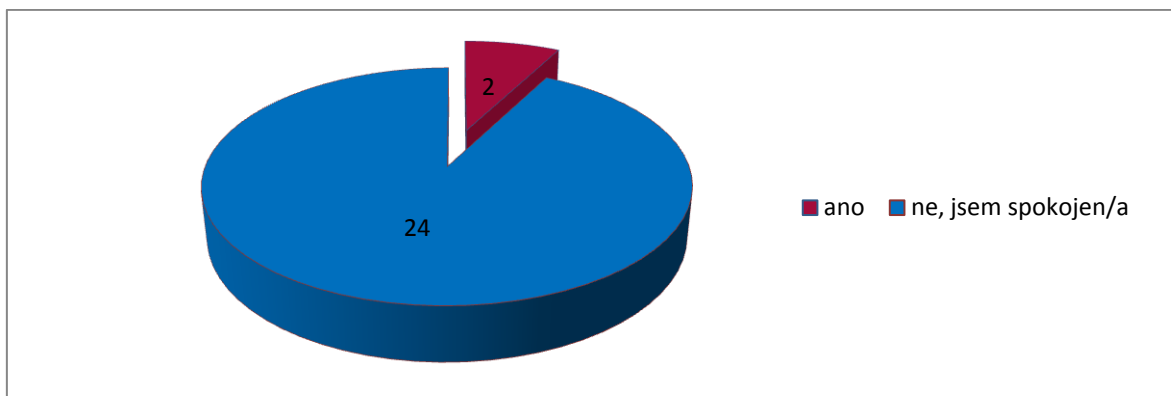

Obr. 11: Otázka č. 4: Uvítal/a byste rozšíření jídelníčku o některá jídla?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Máte návrh na zlepšení služeb, které školní jídelna poskytuje?

Podobně jako předchozí otázka měla i tato jednoznačný výsledek. Odpověď „ne, jsem spokojen/a“ vybralo 24 dotázaných a pouze 2 dotázaní odpověděli „ano“. Jeden z nich by uvítal „více stravitelné zeleniny“, druhý „výběr z více druhů obědů“. Oba návrhy stojí za zamyšlení. U druhého návrhu by se musela řešit otázka, zda je realizovatelný. Pokud by školní jídelna chtěla v budoucnu k takovému kroku přistoupit, znamenalo by to určitě další dotazníkové šetření mezi stávajícími strávnicki, zda by se tato změna organizaci vyplatila.

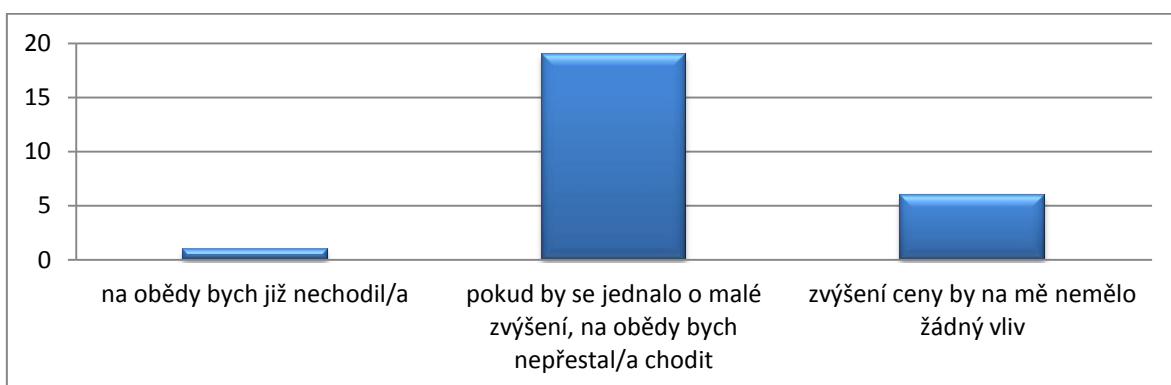

Obr. 12: Otázka č. 5: Máte návrh na zlepšení služeb, které školní jídelna poskytuje?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Jak byste reagoval/a na případné zvýšení ceny oběda?

Pokud by se organizace stala plátcem DPH, a nebude ochotna pokrýt odvody DPH ze svého zisku nebo je nebude krýt zřizovatel, bude to znamenat zvýšení ceny oběda. Vzhledem k možné demotivaci strávnicků nadále se stravovat ve školní jídelně byla tato otázka směřována na reakci na zvýšení ceny oběda. Pouze v jednom případě byla označena odpověď „na obědy bych již nechodil/a“. Dalších 19 dotázaných uvedlo odpověď „pokud by se jednalo o malé zvýšení, na obědy bych nepřestal/a chodit“ a 6 dotázaných odpovědělo „zvýšení ceny by na mě nemělo žádný vliv“. Strávníci vnímají současnou cenu obědu jako příznivou a jsou si vědomi toho, že za tuto cenu by si nebyli schopni zajistit oběd jiným způsobem. Organizace tak má určitou „rezervu“, pokud bude muset cenu oběda zvýšit.

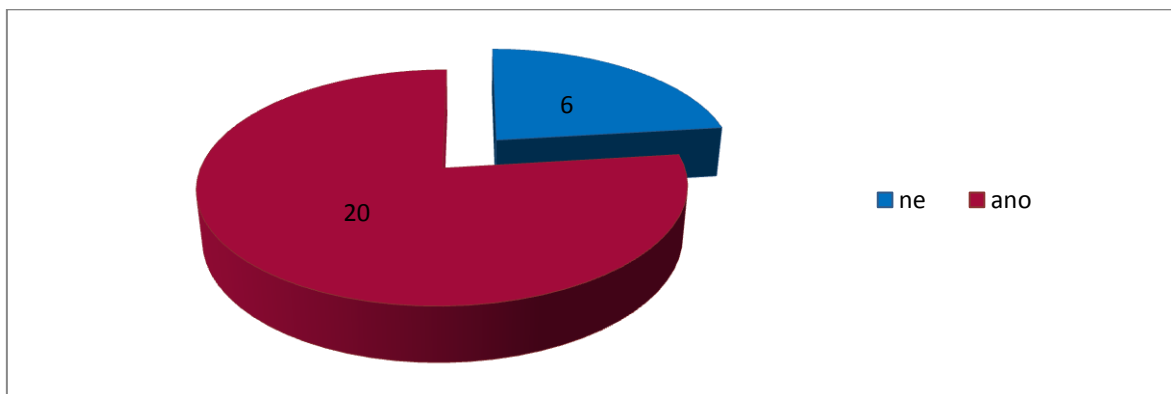

Obr. 13: Otázka č. 6: Jak byste reagoval/a na případné zvýšení ceny oběda?

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Doporučil/a jste již stravování ve školní jídelně (rodina, známí...)?

Celkem 20 dotázaných na tuto otázku odpovědělo „ano“, pouze 6 odpovědělo „ne“.

Obr. 14: Otázka č. 7: Doporučil/a jste již stravování ve školní jídelně?

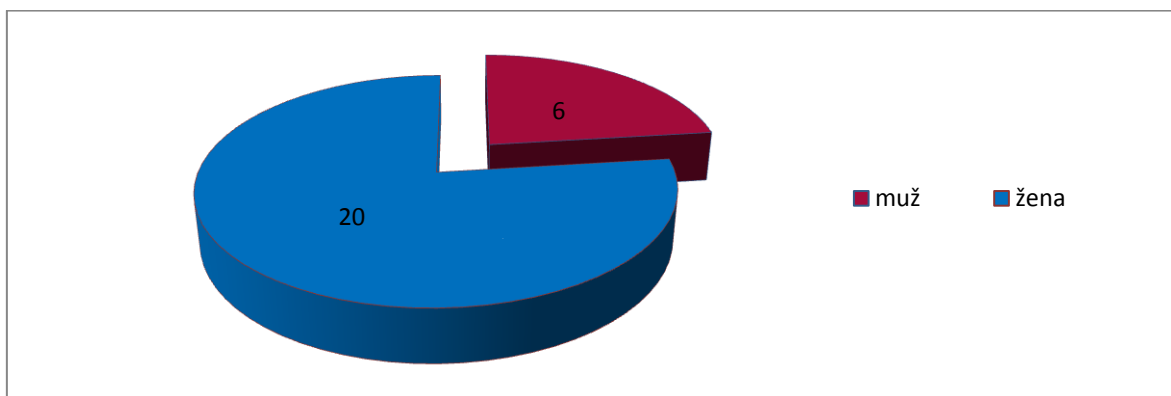
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Doporučil/a byste stravování ve školní jídelně (rodina, známí...)?

Výsledky této otázky jsou naprosto jednoznačné. Všichni dotázaní shodně odpověděli, že by stravování ve školní jídelně doporučili. Zároveň mohli uvést, z jakého důvodu by školní jídelnu doporučili. Mezi hlavními důvody převládala chutná strava, spokojenost se službami i personálem a příznivá cena oběda.

Otázka č. 9: Pohlaví

Dotazník vyplnilo 20 žen a 6 mužů.

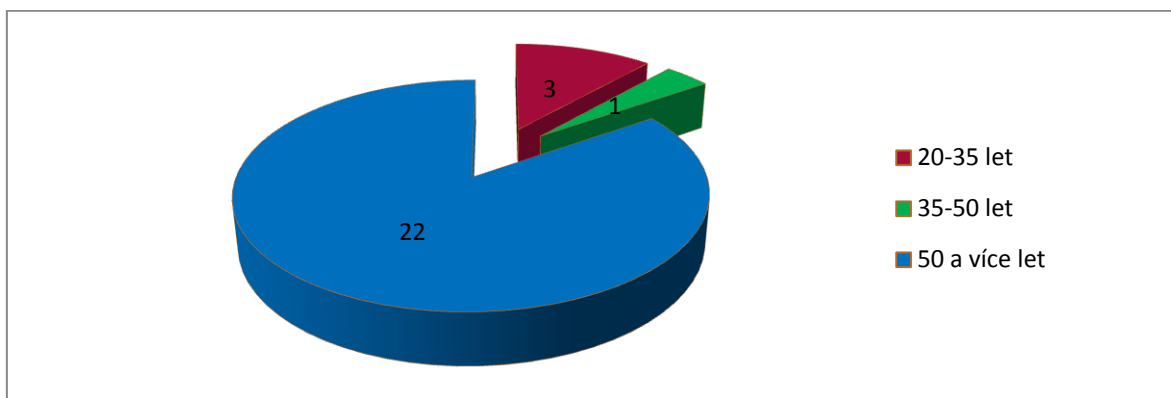

Obr. 15: Otázka č. 9: Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: Věk

Dotazník vyplnili 3 strážníci ve věku 20-35 let, 1 strážník ve věku 35-50 let a 22 strážníků ve věku 50 a více let. Většina lidí, kteří dotazník vyplnili, byla důchodového věku.

Obr. 16: Otázka č. 10: Věk

Zdroj: vlastní zpracování

9. 2. 4 Zisk

Kalkulace jednoho oběda byla provedena na základě odhadů nákladů a představuje cenu, kterou platí cizí strážník za jeden oběd. Tato částka nepředstavuje skutečné náklady. Mzdy pracovníků jsou hrazeny z dotace ze státního rozpočtu a provozní náklady (elektrická energie, vodné, plyn a ostatní provozní náklady) jsou hrazeny z dotace od obce. Skutečné náklady na jeden oběd jsou tvořeny pouze náklady na potraviny, tj. činí 31 Kč / oběd. Organizace nabízí obědy více skupinám strážníků. Následující tabulka porovnává náklady a ceny oběda a vyčísluje zisk nebo ztrátu pro jednotlivé skupiny strážníků.

Tab. 10: Ziskovost u jednotlivých skupin strážníků

Skupina strážníků	Cena oběda	Náklady	Zisk / Ztráta
Žáci	31,--	31,--	0,--
Zaměstnanci	21,--	31,--	- 10,--
Bývalí zaměstnanci	42,--	31,--	+ 11,--
Cizí strážníci	52,--	31,--	+ 21,--

Zdroj: vlastní zpracování

Žáci neznamení pro organizaci ani zisk, ani ztrátu – platí za oběd částku v hodnotě potravin, která zároveň představuje skutečné náklady na jeden oběd. Organizaci zároveň nikdo nezakazuje, aby nabízela obědy i jiným skupinám strávníků a zisku dosahovala. Samozřejmě záleží i na zřizovateli. Zřizovatel nemusí mít vždy zájem na tom, aby organizace vytvářela zisk, který nemusí nikam odvádět a zůstává jí. Na druhou stranu, čím většího zisku bude organizace vlastní činností dosahovat, tím méně finančních prostředků bude muset zřizovatel organizaci poskytovat ze svého rozpočtu. Nesmíme zapomenout, že zvyšování obrátu a tím i zisku bude mít na organizaci také daňové dopady a nebudou-li tyto odvody kryty vyšší cenou oběda, bude zisk organizace nižší.

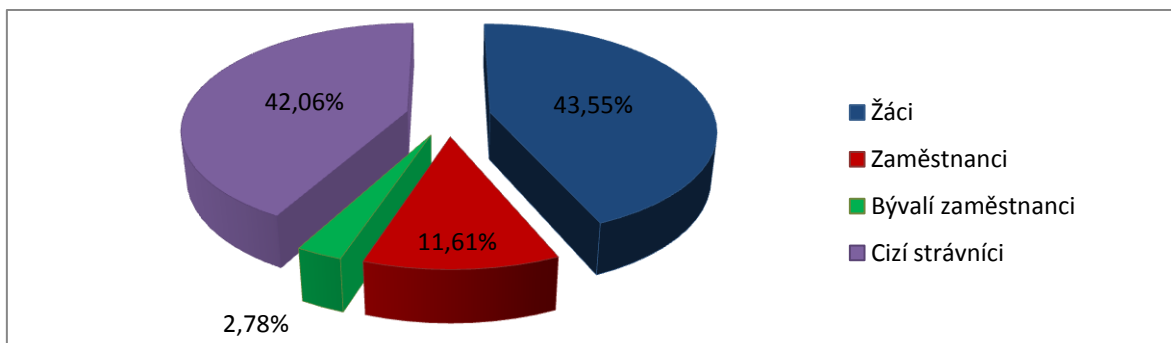
Zaměstnanci organizace za jeden oběd platí částku 21 Kč. Pro zaměstnance platí totéž, co pro žáky – oběd mají v ceně potravin (neměli by způsobovat ztrátu, ani přinášet zisk), zaměstnancům je přispíváno 10 Kč / oběd z FKSP, což jim samotným sice snižuje cenu oběda, ale pro organizaci to v konečném důsledku představuje ztrátu z každého oběda ve výši 10 Kč. Platby za obědy od bývalých zaměstnanců – důchodců a cizích strávníků pro organizaci představují zisk. Bývalí zaměstnanci – důchodci platí za oběd 42 Kč (stejně jako zaměstnancům je jim přispíváno 10 Kč / oběd z FKSP, ale oběd by jinak platili v plné ceně). Cizí strávníci jsou pro organizaci nejvíce ziskovou skupinou – oběd platí v plné ceně 52 Kč, což představuje zisk z jednoho oběda ve výši 21 Kč. Následující tabulka vyčísľuje zisk organizace za rok 2012 plynoucí z provozování školní jídelny.

Tab. 11: Zisk organizace z vedlejší hospodářské činnosti za rok 2012

Skupina strávníků	Počet obědů	Cena oběda	Náklady	Výnosy	Zisk / Ztráta
Žáci	15 419	31,--	477.989,--	477.989,--	0,--
Zaměstnanci	4 110	21,--	127.410,--	86.310,--	– 41.100,--
Bývalí zaměstnanci	983	42,--	30.473,--	41.286,--	+ 10.813,--
Cizí strávníci	14 893	52,--	461.683,--	774.436,--	+ 312.753,--
Celkem	35 405	—	1.097.555,--	1.380.021,--	+ 282.466,--

Zdroj: vlastní zpracování

Vyjdeme-li ze skutečných nákladů na jeden oběd ve výši 31 Kč, pak náklady na 35 405 obědů v roce 2012 činily 1.097.555 Kč. Výnosy se liší podle ceny oběda pro jednotlivé skupiny strávníků, celkové výnosy za rok 2012 činily 1.380.021 Kč. Zisk organizace za rok 2012 činil **282.466 Kč**, což představuje zisk **23.539 Kč měsíčně**.

Obr. 17: Podíl jednotlivých skupin strávníků na celkovém objemu obědů

Zdroj: vlastní zpracování

9. 2. 5 Daň z příjmů

Dosahuje-li organizace kladného hospodářského výsledku – zisku, musí se zabývat daní z příjmů. Podle § 20 odst. 7 zákona o daních z příjmů, si mohou poplatníci uvedení v § 18, odst. 3, kteří nejsou založeni nebo zřízení za účelem podnikání, „základ daně zjištěný podle odstavce 1 snížený podle § 34 dále snížit až o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč, použijí-li prostředky získané takto dosaženou úsporou daňové povinnosti ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně, a to nejpozději ve 3 bezprostředně následujících zdaňovacích obdobích“⁶³. Pokud „30% snížení činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do výše základu daně.“⁶⁴

Organizace v roce 2012 dosáhla zisku ve výši 282.466 Kč. Nedosáhla tak ani zisku 300.000 Kč, o které by si mohla základ daně snížit, proto nemusela za loňský rok (a obdobně i za předcházející roky) platit daň z příjmů. Bude-li se zvyšovat zisk, bude se organizace muset zabývat tím, zda nebude vedle DPH povinna odvádět také daň z příjmů.

⁶³ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012*, s. 24 Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4254-0

⁶⁴ tamtéž, s. 24

10 Modelové situace a návrhy možných řešení

V předchozí kapitole byl podrobně rozebrán současný stav v organizaci. Tato kapitola bude zaměřena na dvě modelové situace vycházející ze současného stavu s cílem ukázat dopady růstu produkce (objemu obědů) na organizaci (dopady na zisk, daňové dopady) a navrhnout organizaci možná řešení do budoucna.

V současnosti existuje neuspokojená poptávka 20 strážníků. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření, stávající strážníci by byli ochotni doporučit služby školní jídelny dalším strážníkům. Tzn., že existuje potenciální poptávka možná mnohem vyšší. Následující výpočty budou provedeny pro případ, že by školní jídelna denně nabízela o 20 a o 50 obědů více než doposud. Nejprve vyjdeme z reálné poptávky, poté z potenciální poptávky, která v konečném důsledku může a nemusí být reálná. Předpokládáme, že školní jídelna je kapacitně schopna vyrobit o 50 obědů více než dosud (upouštíme od předpokladu omezené kapacity). Zároveň považujeme počet obědů pro žáky, zaměstnance a bývalé zaměstnance – důchodce za konstantní. Objemy obědů pro jednotlivé skupiny zobecníme (v posledních letech byly tyto objemy velmi podobné). Pro následující výpočty budeme předpokládat ve výchozí situaci ročně 15 400 obědů pro žáky, 4 100 obědů pro zaměstnance, 1 000 pro bývalé zaměstnance – důchodce a 14 900 obědů pro cizí strážníky (celkem 35 400 obědů).

10. 1 Růst objemu produkce – dopady na zisk

Modelová situace I

Zvýšení počtu obědů o 20 obědů denně bude představovat zvýšení celkového počtu obědů o 4 400 obědů ročně ($220 \text{ pracovních dnů} \times 20$), objem obědů pro cizí strážníky bude 19 300 ($14\,900 + 4\,400$), celkový objem obědů bude 39 800 ($35\,400 + 4\,400$). Z dříve provedených výpočtů vyplynulo, že školní jídelna měla v roce 2012 rezervu 1 884 obědů, aniž by neosvobozené příjmy překročily obrát 1.000.000 Kč. Tzn., že zvýšení o 4 400 obědů povede k tomu, že se organizace stane plátcem DPH. Objem vstupů a příjmy musíme rozdělit na základ daně a DPH, protože pouze základ daně bude pro organizaci nákladem, resp. výnosem. DPH nepředstavuje nákladovou, resp. výnosovou položku.

Tab. 12: Modelová situace I – objem vstupů

Skupina strážníků	Objem vstupů	Náklad = základ daně	DPH
Žáci	$31 \times 15.400 = 477.400,--$	$477.400 / 1,15 = 415.130,--$	$415.130 \times 0,15 = 62.270,--$
Zaměstnanci	$31 \times 4\,100 = 127.100,--$	$127.100 / 1,15 = 110.522,--$	$110.522 \times 0,15 = 16.578,--$
Bývalí zaměstnanci	$31 \times 1\,000 = 31.000,--$	$31.000 / 1,15 = 26.957,--$	$26.957 \times 0,15 = 4.043,--$
Cizí strážníci	$31 \times 19\,300 = 598.300,--$	$598.300 / 1,15 = 520.261,--$	$520.261 \times 0,15 = 78.039,--$
Celkem	1.233.800,--	1.072.870,--	160.930,--

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 13: Modelová situace I – neosvobozené příjmy

Skupina strážníků	Neosvobozené příjmy	Výnos = základ daně	DPH ⁶⁵
Zaměstnanci	$21 \times 4\,100 = 86.100,--$	$86.100 / 1,21 = 71.157,--$	$71.157 \times 0,21 = 14.943,--$
Bývalí zaměstnanci	$42 \times 1\,000 = 42.000,--$	$42.000 / 1,15 = 36.522,--$	$36.522 \times 0,15 = 5.478,--$
Cizí strážníci	$52 \times 19\,300 = 1.003.600,--$	$1.003.600 / 1,15 = 872.696,--$	$872.695 \times 0,15 = 130.904,--$
Celkem	1.131.700,--	980.375,--	151.325,--

Zdroj: vlastní zpracování

Za rok 2012 činil zisk organizace 282.466 Kč, tj. **23.539 Kč měsíčně**. Zvýší-li se počet strážníků o 20 denně se stravujících strážníků, vrostle zisk na 322.635 Kč (neosvobozené příjmy – náklady bez nákladů připadajících na žáky → $980.375 - 657.740$), tj. **26.886 Kč měsíčně**.

Modelová situace II

Zvýšení počtu obědů o 50 obědů denně bude představovat zvýšení celkového počtu obědů o 11 000 obědů ročně (220 pracovních dnů $\times 50$), objem obědů pro cizí strážníky bude 25 900 ($14\,900 + 11\,000$), celkový objem obědů bude 46 400 ($35\,400 + 11\,000$).

⁶⁵ Rozdílné sazby daně jsou vysvětleny v podkapitole 10.2

Tab. 14: Modelová situace II – objem vstupů

Skupina strážníků	Objem vstupů	Náklad = základ daně	DPH
Žáci	$31 \times 15.400 = 477.400,--$	$477.400 / 1,15 = 415.130,--$	$415.130 \times 0,15 = 62.270,--$
Zaměstnanci	$31 \times 4\,100 = 127.100,--$	$127.100 / 1,15 = 110.522,--$	$110.522 \times 0,15 = 16.578,--$
Bývalí zaměstnanci	$31 \times 1\,000 = 31.000,--$	$31.000 / 1,15 = 26.957,--$	$26.957 \times 0,15 = 4.043,--$
Cizí strážníci	$31 \times 25\,900 = 802.900,--$	$802.900 / 1,15 = 698.174,--$	$698.174 \times 0,15 = 104.726,--$
Celkem	1.438.400,--	1.250.783,--	187.617,--

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 15: Modelová situace II – neosvobozené příjmy

Skupina strážníků	Neosvobozené příjmy	Výnos = základ daně	DPH ⁶⁶
Zaměstnanci	$21 \times 4\,100 = 86.100,--$	$86.100 / 1,21 = 71.157,--$	$71.157 \times 0,21 = 14.943,--$
Bývalí zaměstnanci	$42 \times 1\,000 = 42.000,--$	$42.000 / 1,15 = 36.522,--$	$36.522 \times 0,15 = 5.478,--$
Cizí strážníci	$52 \times 25\,900 = 1.346.800,--$	$1.346.800 / 1,15 = 1.171.130,--$	$1.171.130 \times 0,15 = 175.670,--$
Celkem	1.474.900,--	1.278.809,--	196.091,--

Zdroj: vlastní zpracování

Zvýší-li se počet strážníků o 50 denně se stravujících strážníků, vzroste zisk na 443.156 Kč (neosvobozené příjmy – náklady bez nákladů připadajících na žáky $\rightarrow 1.278.809 - 835.653$), tj. **36.930 Kč měsíčně**.

Pokud bude organizace zvyšovat objem produkce, narazí na několik problémů:

- momentální kapacita jídelny neumožňuje produkovat více obědů – chce-li organizace zvyšovat objem produkce, bude nutná kapitálová investice,
- poroste-li počet strážníků, v určitém okamžiku bude překročen obrát 1.000.000 Kč a organizace se stane povinně plátcem DPH,

⁶⁶ Rozdílné sazby daně jsou vysvětleny v podkapitole 10.2

- poroste-li produkce, budou růst i provozní náklady, které bude muset někdo uhradit (otázkou je, zda bude ochoten tyto náklady krýt zřizovatel, organizace je bude krýt se svého zisku nebo se zvýší cena oběda tak, aby tyto náklady byly pokryty).

10. 2 Růst objemu produkce – daňové dopady

V roce 2012 činily neosvobozené příjmy organizace 902.032 Kč (tj. celkové příjmy – osvobozené příjmy plynoucí od žáků → 1.380.021 – 477.989). V modelové situaci I neosvobozené příjmy činí 1.131.700 Kč, v modelové situaci II neosvobozené příjmy činí 1.474.900 Kč. Již zvýšení objemu produkce o 20 obědů denně (reálná poptávka) bude mít za následek překročení obratu 1.000.000 Kč a organizace se stane povinně plátcem DPH. DPH bude organizace odvádět ze všech neosvobozených příjmů (pouze příjmy od žáků jsou osvobozené od DPH bez nároku na odpočet). U neplátce je DPH součástí ceny oběda (organizace nakupuje vstupy včetně DPH, v ceně výstupu je DPH také zahrnuta). Stane-li se organizace plátcem DPH, bude se cena oběda rozdělovat na základ daně a DPH. Při výpočtu daňové povinnosti narážíme na problém správného stanovení sazby DPH. Stravování ve školní jídelně je službou, která podléhá základní sazbě DPH. Pokud si strávníci odnesou obědy v jídlonosiči, bude se to považovat za zboží – potravinu, která podle přílohy č. 3 zákona o DPH⁶⁷ podléhá snížené sazbě DPH. V zásadě existují dvě možnosti:

1. sledovat, kolik strávníků se bude stravovat přímo v jídelně a kolik strávníků si oběd odnese – tato varianta dává volnost strávníkům v tom, kde se budou stravovat, pro samotnou organizaci bude náročnější tyto strávníky od sebe rozlišit,
2. ve vnitřní směrnici striktně stanovit, že cizí strávníci si musí obědy odnášet – tato varianta bude administrativně méně náročná pro organizaci, navíc motivující pro cizí strávníky, protože tyto obědy budou vlivem nižší sazby DPH levnější, než kdyby se strávníci stravovali přímo v jídelně.

Zaměstnanci se stravují přímo v jídelně. Jejich obědy budou zdaňovány základní sazbou daně – z daňového hlediska nevznikne problém ani v případě, že si oběd odnesou. Podstatné je, jak bude organizace řešit ostatní strávníky. Nyní si část cizích strávníků obědy odná-

⁶⁷ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2013 [vid. 2013-11-21]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

ší a část se stravuje přímo v jídelně. Vzhledem k tomu, že vstupy (potraviny) podléhají snížené sazbě DPH a výstupy budou zdaňovány jak základní, tak sníženou sazbou DPH, bude i pro organizaci výhodnější, aby si cizí strážníci obědy odnášeli. Díky rozdílné sazbě DPH může organizace cíleně na strážníky působit podle toho, jak jí to bude vyhovovat. V zásadě by měla stanovit rozdílné ceny oběda pro strážníky stravující se přímo v jídelně a strážníky, kteří si obědy budou odnášet.

Provedeme výpočty pro následující dvě varianty výše uvedených modelových situací:

- varianta I: zaměstnanci se stravují přímo v jídelně, ostatní strážníci si obědy odnáší,
- varianta II: zaměstnanci a polovina ostatních strážníků se stravují přímo v jídelně, druhá polovina ostatních strážníků si obědy odnáší.

V modelových situacích budeme vycházet ze současných cen obědů. Je nereálné pro potřeby všech těchto výpočtů stanovovat rozdílné ceny obědů v souvislosti s rozdílnými sazbami DPH. Při výpočtech budeme vycházet z celkového obrátu a DPH počítat metodou „shora“ (částka za přijatá plnění obsahuje daň, musíme dopočítat základ daně a DPH). Organizace není plátcem DPH, proto neexistují podklady, které by nám umožňovaly použít metodu „zdola“, kdy bychom znali základ daně a následně dopočítávali DPH.

Tab. 16: Modelová situace I – srovnání daňové povinnosti (daň na výstupu)

	Modelová situace I, varianta I	Modelová situace I, varianta II
Obrat včetně DPH 21 %	86.100,--	$86.100 + (1.045.600 / 2) = 608.900,--$
Základ daně	$86.100 / 1,21 = 71.157,--$	$608.900 / 1,21 = 503.223,--$
DPH	$71.157 \times 0,21 = 14.943,--$	$503.223 \times 0,21 = 105.677,--$
Obrat včetně DPH 15 %	$42.000 + 1.003.600 = 1.045.600,--$	$1.045.600 / 2 = 522.800,--$
Základ daně	$1.045.600 / 1,15 = 909.218,--$	$522.800 / 1,15 = 454.609,--$
DPH	$909.217 \times 0,15 = 136.382,--$	$454.609 \times 0,15 = 68.191,--$
Daňová povinnost	151.325,--	173.868,--

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 17: Modelová situace II – srovnání daňové povinnosti (daň na výstupu)

	Modelová situace II, varianta I	Modelová situace II, varianta II
Obrat včetně DPH 21 %	86.100,--	$86.100 + (1.388.800 / 2) = 780.500,--$
Základ daně	$86.100 / 1,21 = 71.157,--$	$780.500 / 1,21 = 645.041,--$
DPH	$71.157 \times 0,21 = 14.943,--$	$645.041 \times 0,21 = 135.459,--$
Obrat včetně DPH 15 %	$42.000 + 1.346.800 = 1.388.800,--$	$1.388.800 / 2 = 694.400,--$
Základ daně	$1.388.800 / 1,15 = 1.207.652,--$	$694.400 / 1,15 = 603.826,--$
DPH	$1.207.652 \times 0,15 = 181.148,--$	$603.826 \times 0,15 = 90.574,--$
Daňová povinnost	196.091,--	226.033,--

Zdroj: vlastní zpracování

Stane-li se organizace plátcem DPH, má nárok na odpočet daně. Příjmy organizace zahrnují jak neosvobozená plnění, tak plnění osvobozená od DPH bez nároku na odpočet. V tomto případě má organizace nárok na odpočet daně v krácené výši – zkracuje se pomocí tzv. krátčího koeficientu.

Postup výpočtu celkové daňové povinnosti:

1. stanovení celkového objemu vstupů, výpočet základu daně a DPH (nárok na odpočet, který musí organizace následně krátit),
2. stanovení objemu osvobozených plnění (žáci) a neosvobozených plnění (zaměstnanci, bývalí zaměstnanci – důchodci, cizí strávníci), součet objemu osvobozených plnění a základu daně neosvobozených plnění (plátce DPH neosvobozená plnění rozděluje na základ daně a DPH),
3. výpočet krátčího koeficientu (poměr osvobozených plnění k součtu objemu osvobozených plnění a základu daně neosvobozených plnění),
4. krácení DPH z celkového objemu vstupů krátčím koeficientem (DPH ze vstupů se krátí s ohledem na poměr osvobozených a neosvobozených plnění),
5. výpočet kráceného odpočtu (od DPH ze vstupů se odečte DPH ze vstupů krácené krátčím koeficientem),

6. výpočet DPH z neosvobozených plnění (je potřeba dát pozor na rozdílné sazby DPH u jednotlivých skupin strážníků),
7. výpočet výsledné daňové povinnosti (od DPH z neosvobozených plnění se odečte krácený odpočet).⁶⁸

Správný výpočet celkové daňové povinnosti není jednoduchý z důvodu, že pomocí vstupů jsou vytvořeny výstupy přinášející plnění jak osvobozená od DPH bez nároku na odpočet, tak plnění neosvobozená. Následující dvě tabulky vycházejí z údajů v předchozích tabulkách a ukazují výpočet celkové daňové povinnosti.

Tab. 18: Modelová situace I – celková daňová povinnost

	Modelová situace I, varianta I	Modelová situace I, varianta II
Objem vstupů	1.233.800,--	1.233.800,--
Základ daně	$1.233.800 / 1,15 = 1.072.870,--$	$1.233.800 / 1,15 = 1.072.870,--$
DPH	$1.072.870 \times 0,15 = 160.930,--$	$1.072.870 \times 0,15 = 160.930,--$
Osvobozené příjmy (žáci)	477.400,--	477.400,--
Neosvobozené příjmy (ostatní strážníci)	1.131.700,--	1.131.700,--
Základ daně neosvobozených příjmů	$71.157 + 909.218 = 980.375,--$	$503.223 + 454.609 = 957.832,--$
Celkem	$477.400 + 980.375 = 1.457.775,--$	$477.400 + 957.832 = 1.435.232,--$
Krátící koeficient	$477.400 / 1.457.775 = \mathbf{0,33^{69}}$	$477.400 / 1.435.232 = \mathbf{0,34}$
Krácení DPH ze vstupu	$160.930 \times 0,33 = 53.107,--$	$160.930 \times 0,34 = 54.716,--$
Krácený odpočet	$160.930 - 53.107 = 107.823,--$	$160.930 - 54.716 = 106.214,--$
DPH neosvobozených příjmů	$14.943 + 136.382 = 151.325,--$	$105.677 + 68.191 = 173.868,--$
Daňová povinnost	$151.325 - 107.823 = \mathbf{43.502,--}$	$173.868 - 106.214 = \mathbf{67.654,--}$

Zdroj: vlastní zpracování

⁶⁸ Postup výpočtu byl sestaven na základě konzultace s daňovým poradcem.

⁶⁹ Krátící koeficient je zaokrouhlován na 2 desetinná místa nahoru – není to předepsáno, ale vyhneme se situaci, kdy by vlivem zaokrouhlování byl stanoven vyšší krácený odpočet a tím nižší daňová povinnost.

Tab. 19: Modelová situace II – celková daňová povinnost

	Modelová situace II, varianta I	Modelová situace II, varianta II
Objem vstupů	1.438.400,--	1.438.400,--
Základ daně	$1.438.400 / 1,15 = 1.250.783,--$	$1.438.400 / 1,15 = 1.250.783,--$
DPH	$1.250.783 \times 0,15 = 187.617,--$	$1.250.783 \times 0,15 = 187.617,--$
Osvobozené příjmy (žáci)	477.400,--	477.400,--
Neosvobozené příjmy (ostatní strávníci)	1.474.900,--	1.474.900,--
Základ daně neosvobozených příjmů	$71.157 + 1.207.652 = 1.278.809,--$	$645.041 + 603.826 = 1.248.867,--$
Celkem	$477.400 + 1.278.809 = 1.756.209,--$	$477.400 + 1.248.867 = 1.726.267,--$
Krátící koeficient	$477.400 / 1.756.209 = \mathbf{0,28}$	$477.400 / 1.726.267 = \mathbf{0,28}$
Krácení DPH ze vstupu	$187.617 \times 0,28 = 52.533,--$	$187.617 \times 0,28 = 52.533,--$
Krácený odpočet	$187.617 - 52.533 = 135.084,--$	$187.617 - 52.533 = 135.084,--$
DPH neosvobozených příjmů	$14.943 + 181.148 = 196.091,--$	$135.459 + 90.574 = 226.033,--$
Daňová povinnost	$196.091 - 135.084 = \mathbf{61.007,--}$	$226.033 - 135.084 = \mathbf{90.949,--}$

Zdroj: vlastní zpracování

Pro organizaci bude nevýhodné, budou-li se cizí strávníci stravovat přímo v jídelně. To je dáno rozdílnou sazbou daně na výstupu, ale uplatňováním snížené sazby daně na vstupu. Zároveň je nutné podotknout, že správně by organizace mohla uplatňovat na vstupu i částečný odpočet z dalších nákladů (elektrická energie, vodné, plyn,...). K těmto vstupům nebylo přihlédnuto, a to ze dvou důvodů. Tyto náklady jsou kryty dotací, takže pro organizaci nepředstavují skutečné náklady. Zároveň by bylo velmi komplikované určit skutečný podíl těchto nákladů připadajících na školní jídelnu, protože organizace hradí tyto náklady všechny najednou, tj. jak za samotnou budovu školy, tak za školní jídelnu, navíc v budově školní jídelny není provozována pouze stravovací činnost, ale např. i družina (osvobozená činnost) a tyto činnosti nelze od sebe přesně oddělit. Pro státní rozpočet to neznamená ztrátu, naopak. Organizace neuplatňuje část nároku na odpočet, který by jinak uplatnit mohla.

Pokud se organizace stane plátcem DPH, bude mít v zásadě tři možnosti, jak řešit cenu oběda:

1. Zvýšení ceny oběda tak, aby byly pokryty odvody DPH a byla zachována stávající úroveň zisku. Tato varianta by byla pro organizaci nejvýhodnější – přestože by musela odvádět DPH ze všech neosvobozených příjmů, byly by tyto odvody kryty zvýšením ceny oběda. Na druhou stranu by tato varianta mohla mít demotivující charakter a organizace by mohla některé současné strážníky ztratit (cena oběda už pro ně bude příliš vysoká), příp. znamenat nižší nárůst nových strážníků, takže skutečný růst zisku by byl nižší než očekávaný. Bude záležet na skutečném zvýšení ceny oběda a následné reakci strážníků na tuto cenu.
2. Zachování stejné ceny oběda jako doposud na úkor snížení zisku. Tato varianta by byla nejlepší pro samotné strážníky, organizace by musela odvody DPH pokrývat ze svého zisku. Tato varianta není z ekonomického hlediska úplně správná, protože by organizace měla rozlišit ceny oběda s ohledem na rozdílnou sazbu DPH.
3. Nalezení přijatelné kombinace zvýšení ceny oběda a snížení zisku. Tuto variantu by organizace zvolila v případě, že by se nerozhodla ani pro jedno krajní řešení.

10. 3 Návrhy řešení

Návrhy řešení budou vycházet z první varianty první modelové situace – zvýšení objemu obědů o 20 obědů denně (pro cizí strážníky) a předpokladu, že zaměstnanci se budou stravovat přímo v jídelně a ostatní strážníci si obědy budou odnášet.

1. návrh řešení

Nejjednodušším řešením bude, ponechá-li organizace ceny oběda na stávající úrovni. Toto lze doporučit v případě, bude-li organizace nebo zřizovatel ochoten krýt dodatečné náklady. V opačném případě je toto řešení neracionální a organizace by k němu nepřistoupila. Navíc, jak již bylo uvedeno, cena oběda by měla zohledňovat rozdílnou sazbu DPH.

Kalkulace jednoho oběda zahrnuje režijní náklady. Tato cena je hrazena cizími strážníky. Cena oběda pro žáky a zaměstnance organizace tyto náklady nezahrnuje. Abychom mohli

určit přibližný růst režijních nákladů při růstu objemu produkce, pomůžeme si teoretickým výpočtem průměrných režijních nákladů na jeden oběd. V roce 2012 byl objem produkce zahrnující režijní náklady 15 876 obědů (bývalí zaměstnanci – 983 obědů, cizí strážníci – 14 893 obědů), celkové režijní náklady byly ve výši 333.396 Kč ($21 \times 15\,876$). Při objemu 35 405 obědů činí průměrný režijní náklad cca **9,40 Kč / oběd** ($333.396 / 35\,405$).

Tab. 20: Zachování ceny oběda u plátce DPH a dopady na zisk

Náklady	$657.740 + (4\,400 \times 9,40) = 699.100,--$
Výnosy	980.375,--
Zisk	$980.375 - 699.100 = 281.275,--$
DPH	43.502,--
Čistý zisk	$(281.275 - 43.502) = 237.773,--$
Čistý měsíční zisk	19.814,--

Zdroj: vlastní zpracování

Přímé náklady jsou tvořeny pouze základem daně, nikoli celou cenou potravin jako doposud (DPH nepředstavuje nákladovou položku). Režijní náklady jsou nyní hrazeny z dotací (skutečné náklady jsou tvořeny jen náklady na potraviny), při zvýšení objemu produkce musí organizace počítat s úhradou i těchto režijních nákladů. Vycházíme z průměrných režijních nákladů ($4\,400 \times 9,40$), ve skutečnosti mohou být tyto náklady v důsledku lepšího využití kapacity ještě nižší. V roce 2012 činil měsíční zisk organizace 23.539 Kč, v případě přijetí tohoto návrhu by organizace dosahovala zisku o 3.725 Kč nižšího než doposud. Tato částka není příliš vysoká, a tak by organizace mohla vyjednávat se zřizovatelem o částečném nebo plném krytí tohoto rozdílu. Navíc sám zřizovatel má zájem na zachování stávající ceny oběda.

2. návrh řešení

Příjmy organizace plynoucí ze stravovací činnosti budou podléhat jak základní, tak snížené sazbě DPH. Organizace by neměla zachovat stejnou cenu oběda jako doposud. Je namístě cizí strážníky motivovat, aby si obědy odnášeli, protože vstupy (potraviny) podléhají snížené sazbě DPH, výstupy jak základní, tak snížené sazbě DPH. Tento rozdíl by se měl při

stanovení ceny oběda zohlednit a cena oběda pro strážníka stravujícího se ve školní jídelně by měla být vyšší než cena pro strážníka, který si oběd odnese. Následující návrh je založen na snaze docílit přibližně stejného zisku jako doposud, přestože bude organizace odvádět DPH (resp. také daň z příjmů). Náklady na jeden oběd jsou tvořeny základem daně, tj. $31 / 1,15 = 26,96$ Kč. U bývalých zaměstnanců – důchodců a cizích strážníků jsou připočteny kalkulované režijní náklady, tj. 21 Kč. Takto vzniklá částka je zdaněna.

Tab. 21: Cena oběda pro jednotlivé skupiny strážníků

Zaměstnanci	
Cena oběda bez DPH	26,96
Cena oběda včetně DPH	$26,96 \times 1,21 = 32,62 = 33,--$
Cena oběda po odečtení příspěvku z FKSP	23,--
Příjmy	$23 \times 4\,100 = 94.300,--$
Základ daně	$94.300 / 1,21 = 77.934,--$
DPH	$77.934 \times 0,21 = 16.366,--$
Bývalí zaměstnanci – důchodci	
Cena oběda bez DPH	$26,96 + 21 = 47,96$
Cena oběda včetně DPH	$47,96 \times 1,15 = 55,15 = 55,--$
Cena oběda po odečtení příspěvku z FKSP	45,--
Příjmy	$45 \times 1\,000 = 45.000,--$
Základ daně	$45.000 / 1,15 = 39.130,--$
DPH	$39.130 \times 0,15 = 5.870,--$
Cizí strážníci	
Cena oběda bez DPH	$26,96 + 21 = 47,96$
Cena oběda včetně DPH	$47,96 \times 1,15 = 55,15 = \mathbf{55,--}$
Příjmy	$55 \times 19\,300 = 1.061.500,--$
Základ daně	$1.061.500 / 1,15 = 923.043,--$
DPH	$923.043 \times 0,15 = 138.457,--$

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 22: Celková daňová povinnost

Objem vstupů	$31 \text{ Kč} \times 39\,800 \text{ obědů} = 1.233.800,--$
Základ daně	$1.233.800 / 1,15 = 1.072.870,--$
DPH	$1.072.870 \times 0,15 = 160.930,--$
Osvobozené příjmy (žáci)	477.400,--
Základ daně neosvobozených příjmů	$77.934 + 39.130 + 923.043 = 1.040.107,--$
Celkem	$477.400 + 1.040.107 = 1.517.507,--$
Krátící koeficient	$477.400 / 1.517.507 = \mathbf{0,32}$
Krácení DPH ze vstupu	$160.930 \times 0,32 = 51.498,--$
Krácený odpočet	$160.930 - 51.498 = 109.432,--$
DPH neosvobozených příjmů	$16.366 + 5.870 + 138.457 = 160.693,--$
Daňová povinnost	$160.693 - 109.432 = \mathbf{51.261,--}$

Zdroj: vlastní zpracování

Náklady činí 699.100 Kč, výnosy činí 1.040.107 Kč. Zisk organizace bude ve výši **341.007 Kč**. Ze zisku musí organizace odvést:

1. DPH ve výši 51.261 Kč,
2. daň z příjmů ve výši 7.790 Kč (od základu daně ve výši 341.007 Kč lze odečíst 300.000 Kč – daň z příjmů 19 % bude hrazena z částky 41.000 Kč po zaokrouhlení).

Po odečtení odvodů zůstane organizaci zisk ve výši **281.956 Kč**, tj. **23.496 Kč měsíčně**.

V případě, že by organizace umožnila cizím strávníkům stravovat se jak přímo v jídelně, tak si obědy odnášet, měla by stanovit rozdílnou cenu oběda, tj. **55 Kč** pro strávníky, kteří si obědy budou odnášet (základ daně 47,96 + DPH 15 %) a **58 Kč** pro strávníky, kteří se budou stravovat přímo v jídelně (základ daně 47,96 + DPH 21 %). Zvýšení ceny oběda na základě těchto výpočtů je přijatelné a s ohledem na výsledky dotazníku by organizace mohla cenu takto zvýšit. Zároveň je možné jednat se zřizovatelem na částečné úhradě do-datečných nákladů, příp. náklady hradit na úkor zisku a cenu oběda zvýšit pouze nepatrně.

11 Závěr

Tato práce vznikla v součinnosti se ZŠ a MŠ Tadeáše Haenkeho Chřibská. Organizace v rámci vedlejší hospodářské činnosti provozuje školní jídelnu, kde vedle žáků (kteří organizaci přinášejí osvobozená plnění) poskytuje obědy také svým zaměstnancům, bývalým zaměstnancům – důchodcům (pedagogové v důchodu) a cizím strávníkům. Organizaci tato činnost zajišťuje zisk, který využívá např. na nákupy školních pomůcek pro žáky, které nepokryjí jiné zdroje. Zvyšování neosvobozených plnění může pro organizaci znamenat překročení obrátu 1.000.000 Kč (dle současné legislativy) a organizace by se stala povinně plátcem DPH. Coby neplátce organizace tento problém dosud nijak nerozebírala, čímž vznikl podnět pro tuto práci. Cílem práce bylo zanalyzovat současnou situaci v organizaci, zjistit, zda lze za současných podmínek dosahovat vyššího zisku, aniž by se organizace stala plátcem DPH a provést analýzu pro případ, že se vlivem zvyšování objemu produkce organizace plátcem DPH stane.

Teoretická část práce se zabývá dělením a charakteristikou neziskových organizací. Následně jsou popsány možnosti financování neziskových organizací včetně vedlejší hospodářské činnosti a zevrubně popsána problematika DPH a specifika DPH u neziskových organizací.

Na začátku praktické části práce je stručně popsána samotná organizace a její zdroje financování. Následuje detailní rozbor současné situace v organizaci týkající se vedlejší hospodářské činnosti – provozování školní jídelny. V současné situaci má organizace velmi malý prostor pro zvyšování zisků, aniž by se stala plátcem DPH. Zároveň se potýká s problémem kapacity školní jídelny. Pro účely této práce bylo vycházeno z neomezené kapacity, v praxi by se v první řadě musela organizace zabývat kapitálovou investicí. Tuto investici by mohla pokrýt účelová dotace.

Mezi cizími strávníky bylo provedeno dotazníkové šetření, ze kterého vyplynulo, že největší motivací pro stravování ve školní jídelně je příznivá cena oběda a celková spokojenost se službami školní jídelny. Zároveň se nenašel nikdo, kdo by školní jídelnu nedoporučil svému okolí. V současné době existuje neuspokojená poptávka 20 strávníků, které

z důvodu kapacity nemůže školní jídelna přijmout. Na základě výsledků dotazníku byla stanovena potenciální poptávka 50 pravidelných strážníků oproti současnému počtu navíc. Byly vytvořeny dvě modelové situace, na kterých bylo ukázáno, jaké dopady na zisk a daňové dopady bude mít zvyšování počtu obědů.

Výpočet DPH je poměrně komplikovaný, protože příjmy organizace jsou tvořeny nejen neosvobozenými plněními (podléhajícími DPH), ale také plněními osvobozenými od DPH bez nároku na odpočet. V těchto případech se nárok na odpočet DPH krátí krátkým koeficientem. Zároveň bylo nutné dát pozor na rozdílnost sazby DPH osob stravujících se přímo ve školní jídelně a osob odnášejících si obědy v jídlonosiči. Z těchto důvodů byl těmto výpočtům věnován velký prostor. Z výpočtů celkové daňové povinnosti je zřejmé, že organizace by měla apelovat na cizí strážníky, aby si obědy odnášeli, protože tyto obědy (na rozdíl od obědů zkonsumovaných přímo ve školní jídelně) podléhají snížené sazbě DPH a celková daňová povinnost organizace tak bude nižší. Toto bude podstatné zejména v případě, že se organizace rozhodne pro první návrh řešení uvedený v závěrečné části práce, kdy nebude zvyšovat cenu oběda a veškeré důsledky plynoucí z povinnosti odvádět DPH a daň z příjmů bude hradit sama na úkor svého zisku. Tento návrh nelze zcela doporučit z důvodu neracionálnosti takového rozhodnutí. Druhý návrh řešení ukazuje možné zvýšení ceny oběda pro jednotlivé skupiny strážníků tak, aby organizace dosahovala přibližně stejného zisku jako doposud i přes odvody daní. V konečném důsledku lze organizaci doporučit, aby hledala kombinaci obou návrhů, která bude v dané, konkrétní situaci pro organizaci s ohledem na všechny důsledky takového rozhodnutí nejvhodnější.

Tato práce byla zaměřena na vedlejší hospodářskou činnost jako nástroj financování neziskové organizace. Byly namodelovány různé situace a provedeny výpočty ukazující daňové dopady a tím i ovlivnění čistého zisku. S ohledem na rozsah práce nebylo možné sebrat modelové situace do detailů nebo řešit další situace, které by mohly nastat (např. situaci, kdy se organizace stane při snížení limitu obrátu – při změně zákona o DPH – plátcem DPH i při stávajícím objemu obědů). Přesto lze konstatovat, že cíle práce byly splněny. Na základě stávající situace v organizaci byl vypracován návod, jak postupovat v případě, že se organizace stane plátcem DPH.

Seznam použité literatury

Seznam přímých citací

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4254-0

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*, s. 39. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

HAMERLÍKOVÁ, B., *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*, s. 56. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2000. ISBN 80-902752-3-0

PELC, V. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*, s. 37, 45. Praha: C. H. Beck, 2010, 1. vyd. ISBN 978-80-7400-190-1

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) [online]. Ministerstvo vnitra, 2012. Dostupný z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49515&fulltext=&nr=218~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

Seznam nepřímých citací

Aby státní i nestátní neziskové organizace byly úspěšné... [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2009. Dostupný z: <http://www.mpsv.cz/cs/7721>

BULLA, M. a D. STARR-GLASS. *Marketing and non-profit organizations in the Czech Republic* [online]. European Journal of Marketing, 2006, roč. 40, č. 1, s. 130-144. Dostupný z: <http://search.proquest.com/docview/237030738?accountid=17116>

CESNET [online]. CESNET, 2013. Dostupný z: <http://www.cesnet.cz/sdruzeni/>

ČÁKIOVÁ, J. *Seznam nadací* [online]. Národní informační centrum pro mládež, 2009. Dostupný z: <http://www.nicm.cz/files/nadace2009.pdf>

DRUCKER, P. F. *Řízení neziskových organizací. Praxe a principy*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-38-1.

Financování nestátních neziskových organizací [online]. Ministerstvo financí České republiky, 2012. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html

FITŘÍKOVÁ, D., L. MUSILOVÁ. *Průvodce DPH u neziskových organizací*. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-684-6

GAINER, B. a P. PADANYI. *The relationship between market-oriented activities and market-oriented culture: implications for the development of market orientation in non-profit service organizations* [online]. Journal of Business Research, 2005, roč. 58, č. 6, s. 854-862. Dostupný z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148296303002534>

HAMERLÍKOVÁ, B., *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2000. ISBN 80-902752-3-0

Kdo jsme [online]. ADRA, 2013. Dostupný z: <http://www.adra.cz/adra/kdo-jsme>

KUVÍKOVÁ, H. a G. VACEKOVÁ. *Diverzifikácia finančných zdrojov v neziskových organizáciách* [online]. E + M Ekonomie a Management, 2009, roč. 12, č. 4, s. 84-96. ISSN 12123609. Dostupný z: <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&hid=10&sid=780cdcf1-8ac5-4f89-b471-4c0fed818089%40sessionmgr13>

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4254-0

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-675-4

NAVRÁTIL, J. *Historie školství ve Chřibské* [online]. Základní škola Chřibská, 2013. Dostupný z: <http://www.zs-chribska.cz/index.php?nid=6375&lid=cs&oid=1102933>

Neziskový sektor [online]. Česká republika – oficiální web ČR, 2009. Dostupný z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>

Oranžové hřiště ZŠ Chříbská [online]. Nadace ČEZ, 2013. Dostupný z: <http://www.nadacecez.cz/cs/projekty/oranzova-hriste/vsechna-hriste/58.html>

PELC, V. *Daňové podmínky působení neziskových subjektů*. Praha: C. H. Beck, 2010, 1. vyd. ISBN 978-80-7400-190-1

PROUZOVÁ, Z. a K. ALMANI TŮMOVÁ. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2010*. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2012. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2010.pdf

PROUZOVÁ, Z. a K. ALMANI TŮMOVÁ. *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2011*. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2013. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/3_rozbor_2011.pdf

Příspěvkové organizace [online]. Ministerstvo kultury, 2007. Dostupný z: <http://www.mkcr.cz/prispevkove-organizace/default.htm>

Rektořík, J. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd., Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5

Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2007. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2009. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2007_pro_web.pdf

Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2008. Centrum pro výzkum neziskového sektoru [online]. Vláda České republiky, 2010. Dostupný z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/rozbor_2008.pdf

Seznam občanských sdružení [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2012. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/seznam-obcanskych-sdruzeni/>

Vítejte v městě Chřibská [online]. Město Chřibská, 2013. Dostupný z: <http://www.chribska.cz/>

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník [online]. Business center, 2012. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcanzak/cast1.aspx>

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty [online]. Business center, 2012 [vid. 2012-12-16]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

Zákon o obcích (obecní zřízení) [online]. Sbírka zákonů, 2012. Dostupný z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/predmetem-cinnosti-svazku-obci-mohou-byt-zejm.html>

Bibliografie

Vyhláška č. 107/2005 Sb. o školním stravování [online]. Portál veřejné správy, 2013. Dostupný z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=59855&fulltext=&nr=107~2F2005&part=&name=&rpp=15#local-content>

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník.....	91
--------------------------	----

Příloha A: Dotazník

Vážená paní / vážený pane, ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku, který by měl přispět ke zkvalitnění služeb školní jídelny. Dotazník je zcela anonymní. Děkuji za Váš čas.

Bývalá žákyně a současná studentka Ekonomické fakulty Technické univerzity v Liberci

1. Jak často se stravujete v této jídelně (přímo v jídelně, jídlonosič)?

- ☐ každý den
- ☐ několikrát týdně
- ☐ několikrát za měsíc
- ☐ velmi zřídka

2. Proč se stravujete ve školní jídelně? (možno označit více odpovědí)

- ☐ příznivá cena oběda
- ☐ nechci doma vařit
- ☐ ve školní jídelně mi moc chutná
- ☐ jiný důvod – prosím, uveďte jaký: _____

3. Jak jste spokojen/a se skladbou obědů?

- ☐ velmi spokojen/a
- ☐ spíše spokojen/a
- ☐ spíše nespokojen/a
- ☐ velmi nespokojen/a

4. Uvítal/a byste rozšíření jídelníčku o některá jídla?

- ☐ ne, jsem naprosto spokojen/a
- ☐ ano, některá jídla mi chybí, např. _____

5. Máte nějaký návrh na zlepšení služeb, které školní jídelna poskytuje?

- ☐ ne, jsem spokojen/a
- ☐ ano, uvítal/a bych např. _____

6. Jak byste reagoval/a na případné zvýšení ceny oběda (v řádu několika korun)?

- ☐ na obědy bych již nechodil/a
- ☐ pokud by se jednalo o malé zvýšení, na obědy bych nepřestal/a chodit
- ☐ zvýšení ceny by na mě nemělo žádný vliv

7. Doporučil/a jste již stravování ve školní jídelně (rodina, známi...)?

☐ ano

☐ ne

8. Doporučil/a byste stravování ve školní jídelně (rodina, známi...)?

☐ ano, protože (pokud) _____

☐ ne, protože _____

9. Jste:

☐ muž

☐ žena

10. Věk:

☐ 20 – 35 let

☐ 35 – 50 let

☐ 50 a více let